

Αρχειακά Νέα

Ενημερωτικό Δελτίο της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας Νο. 13 Ιανουάριος 1996

ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 1996

Το 1996 ξεκίνησε με πολύ καλούς οίωνους για την Εταιρεία. Στον τομέα της χρηματοδότησης η Εταιρεία ενισχύθηκε για τη μετάφραση και έκδοση του εγχειριδίου αρχειονομίας, που αποτελεί εδώ και χρόνια βασικό στόχο της, από την Εμπορική Τράπεζα με το σημαντικό ποσό του ενός εκατομμυρίου δραχμών. Με την ενίσχυση αυτή το Δ.Σ., σε συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 12 Ιανουαρίου του 1996, αποφάσισε να ξεκινήσει τη διαδικασία έκδοσης του εγχειριδίου. Στον εκδοτικό τομέα, οι συνάδελφοι Χριστίνα Βάρδα και Νίκος Καραμπιάκης μετέφρασαν το *Διεθνές Πρότυπο Αρχειακής Περιγραφής* που οριστικοποιήθηκε πρόσφατα από το Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων.

Στην τελευταία του συνεδρίαση το Δ.Σ. αποφάσισε επίσης να συνδυάσει τη φετινή Γενική Συνέλευση αφενός με μία ημερίδα με θέματα την αρχειακή ορολογία και τις πρώτες βοήθειες για τη διάσωση του αρχειακού υλικού και, αφετέρου, με τις εκδηλώσεις στο Ζάππειο για τα εκατό χρόνια από την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Για το λόγο αυτό, η ημερίδα θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή και το Σάββατο 29-30 Μαρτίου και η Γενική Συνέλευση να ακολουθήσει το Σάββατο 30 Μαρτίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, στο πλαίσιο των εξορμήσεών του στην περιφέρεια, θα επισκεφτεί τόσο τα ΓΑΚ- Νομού Αργολίδας όσο και τα ΓΑΚ- Νομού Κέρκυρας και τη Σχολή Αρχειονομίας- Βιβλιοθηκονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου (Διοικούσα Επιτροπή, Τμήμα Αρχειονομίας, Σύλλογο φοιτητών Αρχειονομίας).

Σας ευχόμαστε Καλή Χρονιά, καλή δουλειά και πολλά καλά αρχεία!

Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Διοικητικό Συμβούλιο</i>	Οι προοπτικές για το 1996	1
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		
<i>Αμαλία Παππά-Καρασιδάκη</i>	Πεπραγμένα του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΑΕ	3
<i>Νίκος Παντελάκης</i>	(Αύγουστος-Δεκέμβριος 1995)	
<i>Νέστορ Μπαμίδης</i>	Συνάντηση της επιτροπής περιφερειακής οργάνωσης	5
<i>Ζήσιμος Συνοδινός</i>	Για τον "Αρχειονόμο"	6
<i>Θανάσης Γαλακτίσης</i>	Μία συνάντηση φύλλας	6
ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ		
<i>Αμαλία Παππά-Καρασιδάκη</i>	Διεθνής έκθεση. Κέρκυρα: Ιστορία, Αστική ζωή και Αρχιτεκτονική 14ος-19ος αιώνας (Αθήνα, Οκτώβριος)	8
	Τιμητική διάκριση στα Γ.Α.Κ. - Αρχεία Ν.Ευβοίας	8
<i>Αλέξης Κράνος</i>	100 χρόνια σύγχρονων Ολυμπιάδων	8
<i>Γ.Δολιανίτης</i>	Προβλεπόμενη έκθεση Ολυμπιακών Αθλητικών Γραμματοσήμων και Τεκμηρίων "Αθήνα, 1896-1996"	9
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΡΧΕΙΩΝ		
<i>Νέστορ Μπαμίδης</i>	Το Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας	11
ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ		
<i>Νίκος Παντελάκης</i>	ΗXXXIη Διεθνής Στρογγυλή Τράπεζα των Αρχείων	12
<i>Νέστορ Μπαμίδης</i>	Πανακάλυψη των αρχείων των ελληνικών εβραϊκών κοινοτήτων στη Μόσχα	13
<i>Αμαλία Παππά-Καρασιδάκη</i>	International School for Archival Building Studies, Maribor (19 Οκτ.-10 Νοεμβ. 1996)	15
ΣΥΝΤΗΡΙΣΗ		
<i>Β. Πετρίκογλου</i>	Ημερίδες για την προληπτική συντήρηση και επεμβάσεις σε περιπτώσεις φυσικών και μη	17
ΑΡΧΕΙΑΚΑ ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ		
<i>Μαρία Βακαλοπούλου</i>	Τί εστί απόσπασες	18
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ		
<i>Νίκος Ε.Καρασιδάκης</i>	Ν.Παντελάκης "Δημόσια Δάνεια". ΜΙΕΤ, Αθήνα 1995.	19
<i>Χριστίνα Βάρδα</i>	Β.Χατζιγεωργίου, "Οδηγός προληπτικής συντήρησης φωτογραφικών αρχείων και συλλογών". ΕΛΙΑ, Αθήνα	19
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Ε.Α.Ε		
	Νέες προσκτήσεις	20

Σχέδια εξωφύλλου

Πυγμαλίοι - παλαιστές: Παραστάσεις από γεωμετρικά αγγεία του Άργους

Contents

Editorial, Perspectives for 1996, p.1/ACTIVITIES A.Pappa-Karapidaki and N.Pantelakis, Report of the Board of S.A.H (August-December 1995), p.3/N.Bamidis, Meeting of the regional organisation committee, p.5/Z.Synodinos, About the "Archivist", p.6/Th.Yalketsis, Un incontro di amicizia, p.6/ ARCHIVES NEWS A.Pappa-Karapidaki, International exhibition Corfou History, Urban life, Architecture 14-19th century (Athens, October 1995), p.8/Honorary distinction for the G.S.A.-Dept.Euboea, p.8/A.Krauss, 100 years of contemporary Olympic games, p.8/G.Dolianitis, International exhibition of Olympic Athletic Stamps (Athens, 1896-1996), p.9/PRESENTATION OF ARCHIVES N.Bamidis, The Historical Archives of Macedonia, p.11/INTERNATIONAL NEWS N.Pantelakis, The XXXIth International Roundtable of Archives, p.12/ N.Bamidis, The discovery of the greek hebrew communities's archives in Moscow, p.12/A.Pappa-Karapidaki, International School for Archival Building Studies, Maribor (19Oct.-10 Nov.1996), p.15/PRESERVATION V.Pelikoglou, Colloque for the perservation and action taken in cases of physical and non disasters (Arles, May 1995), p.17/VARIA M.Yakalopoulou, What does post mutation means, p.18/PRESENTATION OF BOOKS N.Karapidakis, "N.Pantelakis, Public Loans. Athens, 1995", p.19/Chr.Varda, "V.Chatziogeorgiou, Guide for perservation of photographic archives and collections. Athens, 1995", p.19/LIBRARY H.S.A New acquisitions, p.20

Αρχειακά Νέα

Ενημερωτικό δελτίο της Ελληνικής Αρχειακής Εταιρείας (Ε.Α.Ε.)

ISSN 1106-5370

Συντακτική Επιτροπή:
Χριστίνα Βάρδα
Αμαλία Παππά-Καρασιδάκη
Νίκος Παντελάκης
Ζήσιμος Συνοδινός

Επεξεργασία-εκτύπωση υπολογιστή
Τάσος Αναστασιάδης

Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία

Εδρα: ΓΑΚ, Θεάτρου 6, 105 32 ΑΘΗΝΑ

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Τ.Θ 76072,

171 01 Ν. ΣΜΥΡΝΗ

τηλ. 7785186, 7713412

Fax 8015 797

Société Hellenique d'Archives

Adresse: B.P. 76072

171 01 Nea Smyrni, Grèce

Fax: 30-1-80.15.453

Η Συντακτική Επιτροπή παρακαλεί τους συνεργάτες και αρθρογράφους των "Αρχειακών Νέων" να δίνουν τα κείμενά τους δακτυλογραφημένα ή, ακόμα καλύτερα, σε δισκέτα για τη διευκόλυνση της έκδοσης. Ανταποκρίσεις και συνεργασίες για τις δραστηριότητες και τα νέα των περιφερειακών αρχείων είναι απαραίτητες και ευπρόσδεκτες.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Παρακαλούμε τα μέλη που στέλνουν τη συνδρομή τους με ταχυδρομικές επιταγές να γράφουν στη θέση του παραλήπτη το όνομα και τη διεύθυνση του ταμιά της ΕΑΕ (Ζήσιμος Συνοδινός, Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας, Βασ. Σοφίας 112 Α, 115 27 Αθήνα) και να διευκρινίζουν στο πίσω μέρος της επιταγής, στο χώρο για τα μηνύματα, ότι πρόκειται για τη συνδρομή τους στην ΕΑΕ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ε.Α.Ε.

Πεπραγμένα του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΑΕ (Αύγουστος-Δεκέμβριος 1995)

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ, στο β' εξάμηνο του 1995, πραγματοποίησε 5 συνεδριάσεις (αρ.76,77,78, 79, 80), από τις οποίες η τελευταία πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο στη Θεσσαλονίκη, στο Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας.

Οι σημαντικότερες αποφάσεις που πάρθηκαν στη διάρκεια των συνεδριάσεων και οι περισσότερο αξιοσημείωτες δραστηριότητες της ΕΑΕ σ' αυτό το χρονικό διάστημα συνοψίζονται στα εξής:

Εκδοτικό πρόγραμμα

Επιτεύχθηκε ένας από τους εκδοτικούς στόχους της ΕΑΕ που ήταν η μετάφραση και η δημοσίευση της έκδοσης του Διεθνούς Συμβουλίου Αρχείων με θέμα *"Διεθνές Πρότυπο Αρχειακής Περιγραφής (Γενικό)"*. Τη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα έκαναν οι συνάδελφοι Χριστίνα Βάρδα και Νίκος Καραπιδάκης, ενώ την επιμέλεια της έκδοσης είχε ο Ζήσιμος Συνοδινός. Το δημοσίευμα αποτελεί προϊόν της λειτουργίας της Επιτροπής Ορολογίας της ΕΑΕ.

Χρηματοδότηση

Η ΕΑΕ, μετά από αίτησή της, έλαβε μια πολύ σημαντική οικονομική ενίσχυση από την Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδας ύψους 1000.000 δρχ. για τις δραστηριότητές της. Από τη θέση αυτή θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τους αρμόδιους για τη συμπαράστασή τους στους σκοπούς της Εταιρείας.

Παράλληλα, συνεχίστηκε η θετική ανταπόκριση αρκετά σημαντικού αριθμού μελών στην έκκλησή μας για τακτοποίηση των οικονομικών τους εκκρεμοτήτων, τους οποίους ευχαριστούμε.

Συμμετοχή σε Διεθνείς συναντήσεις

Η ΕΑΕ εκπροσωπήθηκε στο CITRA και στις παράλληλες συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν καθώς

και στη Διεθνή Ημερίδα που οργάνωσε η Society of American Archivists (SAA).

Συνάντηση στο Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας

Στο πλαίσιο λειτουργίας της Επιτροπής Περιφερειακής Οργάνωσης της ΕΑΕ πραγματοποιήθηκε, με επιτυχία, στις 16 Δεκεμβρίου 1995 στη Θεσσαλονίκη, η πρώτη συνάντηση του ΔΣ με συναδέλφους από τον βορειοελλαδικό χώρο. Περισσότερες λεπτομέρειες για τη συνάντηση μπορείτε να πληροφορηθείτε στο σχετικό σημείωμα του συντονιστή της επιτροπής, Νέστορα Μπαμίδη.

Συνάντηση με εκπροσώπους των φοιτητών του Τμήματος Αρχειονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου

Μέλη του ΔΣ συναντήθηκαν με εκπροσώπους φοιτητών του Τμήματος Αρχειονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου και συγκεκριμένα με το Πρόεδρο του Συλλόγου Παναγιώτη Φραντζή και το Γραμματέα Χρήστο Κωτσάκο.

Στη συνάντηση έγινε μια πρώτη παρουσίαση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές της Σχολής Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας σχετικά με τη λειτουργία της Σχολής και την επαγγελματική τους κατοχύρωση. Στα αιτήματά τους περιλαμβάνεται ο διορισμός στα μέλη ΔΕΠ αρχειονόμου, ο διορισμός βιβλιοθηκονόμου, η διατήρηση ενιαίου κλάδου Αρχειονομίας- Βιβλιοθηκονομίας, η καθιέρωση πρακτικής εξάσκησης στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών, η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος όπου θα κατοχυρώνονται τα εργασιακά τους δικαιώματα, κατά το πρότυπο εκείνου που ισχύει για τους βιβλιοθηκονόμους, η καθιέρωση επιτηρίδας για τις προσλήψεις στο Δημόσιο. Από την πλευρά του, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ χαιρέτισε την πρωτοβουλία του Συλλόγου να έρθει σε επαφή με την ΕΑΕ και τόνισε την ανάγκη καθιέρωσης τακτικών επαφών για την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των δύο φορέων.

Το ΔΣ αποφάσισε να πραγματοποιήσει, σε εύθετο χρόνο, συνάντηση στην Κέρκυρα τόσο με τους φοιτητές όσο και με εκπροσώπους του Τμήματος Αρχειονομίας.

Γενικά Αρχεία του Κράτους

Κατά το μήνα Σεπτέμβριο το ΔΣ σύσσωμο εξέφρασε την ανησυχία του για τις εξελίξεις στα Γενικά Αρχεία του Κράτους σχετικά με την αδικαιολόγητη απόφαση μη ανανέωσης μέρους των αποσπάσεων των υπηρετούντων εκπαιδευτικών και αποφάσισε τη σύνταξη επιστολής με αποδέκτη τον υπουργό Παιδείας. Στην επιστολή δόθηκε έμφαση αφενός στο θεσμικό πρόβλημα που δημιουργήθηκε και αφετέρου στο γενικότερο πρόβλημα που προκύπτει για την ομαλή λειτουργία των ΓΑΚ.

Αθήνα, 22 Σεπτεμβρίου 1995

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η Ελληνική Αρχειακή Εταιρεία (Ε.Α.Ε.) είναι ένα επιστημονικό σωματείο που ιδρύθηκε το 1990 και συγκεντρώνει σήμερα 240 μέλη-αρχειακούς σε όλη τη χώρα. Στην πεντάχρονη παρουσία της στο χώρο των αρχείων στην Ελλάδα, έχει σαν βασικούς σκοπούς την ευαισθητοποίηση για τη διάσωση και προστασία του αρχειακού υλικού, την ταξινόμηση και αξιοποίηση της αρχειακής μας κληρονομιάς καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση των αρχειακών στη χώρα μας.

Η ΕΑΕ παρακολουθεί στενά, εδώ και καιρό, τα οξύτερα προβλήματα (στέγης, στελέχωσης, κλπ) που αντιμετωπίζει ο κρατικός αρχειακός φορέας, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ).

Στα πλαίσια αυτά, πληροφορηθήκαμε ότι το ΚΥΣΔΕ του ΥΠΕΠΘ, παρά την αντίθετη εισήγηση της Εφορείας των ΓΑΚ, προχώρησε στη μη ανανέωση ορισμένων αποσπάσεων εκπαιδευτικών στην Κεντρική Υπηρεσία των ΓΑΚ. Το συγκεκριμένο γεγονός προκαλεί την εύλογη ανησυχία μας και αυτό γιατί:

1. Δεν εισακούσθηκε η γνώμη της Εφορείας των ΓΑΚ, του ανώτατου εποπτικού και γνωμοδοτικού οργάνου που ορίζεται απευθείας από τον Υπουργό (Ν. 1946/91, άρθρο 36), ως μόνου αρμοδίου να εκφράσει άποψη σχετικά με το επιστημονικό έργο των υπαλλήλων των ΓΑΚ.

2. Είναι σε όλους γνωστό ότι η Κεντρική Υπηρεσία των ΓΑΚ αντιμετωπίζει, εδώ και αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, σοβαρά προβλήματα λειτουργίας που οφείλονται, εκτός των άλλων, και στην έλλειψη επιστημονικά εξειδικευμένου προσωπικού.

3. Με την απόφασή του το ΚΥΣΔΕ οξύνει το πρόβλημα κατά δύο τρόπους: αφενός γιατί μειώνει κατά έξι (6) τον αριθμό των υπηρετούντων αποσπασμένων υπαλλήλων και αφετέρου γιατί αποδυναμώνει την Υπηρεσία από προσωπικό που είχε ήδη εξοικειωθεί με το αντικείμενο εργασίας, αφού εργαζόταν στα ΓΑΚ επί σειρά ετών.

Γνωρίζοντας την ευαισθησία σας στα θέματα που συνδέονται με τη διάσωση της αρχειακής μας κληρονομιάς, θα σας παρακαλούσαμε θερμά να επανεξετάσετε το ζήτημα.

Με τιμή

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Νέα μέλη

Το ΔΣ αποφάσισε ομόφωνα να κάνει επίτιμο μέλος της ΕΑΕ το Εργαστήριο Συντήρησης του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας.

Ως τακτικά μέλη της ΕΑΕ έγιναν δεκτοί οι:

Γεωργία Μανιώτη
Στέλιος Κιοσές
Κυριάκος Λυκουρίνος
Σοφία Αμπεριάδου
Κωνσταντίνα Καραμπατάκη
Γιάννης Τσαρούχας
Άννα Παράσχου
Φωτεινή Σουλιάτη
Χριστίνα Παπού
Θεοπίστη Χατζηπαπά
Φλώρα Αναστασίου
Ανδρέας Μπάγιας

Επιτροπή εκκαθάρισης μητρώου μελών

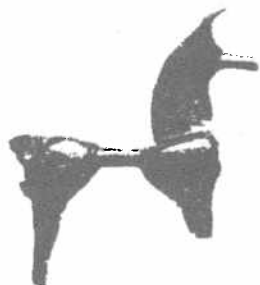
Η Επιτροπή συνεδρίασε με σκοπό τον επαναχαρακτηρισμό των μελών της ΕΑΕ με βάση πραγματικά δεδομένα. Την εισήγησή της και τις προτάσεις της θα παρουσιάσει για έγκριση στην επόμενη Γενική Συνέλευση, η οποία και θα αποφανθεί σχετικά. Προς το παρόν αποφασίστηκε από το ΔΣ να σταλεί επιστολή που θα συνοδεύεται από "δήλωση αποχώρησης" (άρθρο 5 παρ.1 του καταστατικού της ΕΑΕ) στα μέλη που παραμένουν για χρόνια αδρανή και δεν τακτοποιούν την οικονομική οφειλή τους, ώστε να μας γνωρίσουν τις προθέσεις τους.

Πρόταση έρευνας

Συζητήθηκε πρόταση έρευνας του Ζησ.Συνοδινού για την κατάσταση των ελληνικών ιστορικών αρχείων (κρατικών, ιδιωτικών, επιχειρήσεων, τραπεζών, κλπ) και το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών τους. Σ' αυτή τη προσπάθεια θα επιδιωχθεί να καταγραφούν όσο το δυνατόν πιο πιστά οι απόψεις των ερευνητών-χρηστών των αρχείων και να κωδικοποιηθούν οι παρατηρήσεις-προτάσεις τους, ώστε να αξιοποιηθούν δημιουργικά για την προώθηση ουσιαστικών βελτιώσεων στο σύστημα των παρεχομένων υπηρεσιών των ελληνικών αρχείων.

Σε πρώτη φάση η ΕΑΕ προσανατολίζεται στη σύνταξη ενός τυποποιημένου ερωτηματολογίου για τα ελληνικά αρχεία, το οποίο θα διακινήθει σε όλους τους τομείς και τα Τμήματα Ιστορίας των ελληνικών Πανεπιστημίων, στις επιστημονικές εταιρείες των ιστορικών, τα ερευνητικά κέντρα, τα κέντρα τεκμηρίωσης και τους άλλους ενδιαφερόμενους φορείς καθώς και σε μεμονωμένους ιστορικούς και ερευνητές που έχουν σχέση με τα αρχεία. Για τον αποτελεσματικότερο σχεδιασμό του έργου η ΕΑΕ απευθύνθηκε στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του τομέα Νεοελληνικής Κοινωνίας του Παντείου Πανεπιστημίου για την από κοινού διεξαγωγή της έρευνας.

*Αμαλία Παππά-Καραπιδάκη
Νίκος Παντελάκης*

Συνάντηση της επιτροπής περιφερειακής οργάνωσης

Πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, στις 16 Δεκεμβρίου, η πρώτη συνάντηση που οργάνωσε η Επιτροπή Περιφερειακής Οργάνωσης της ΕΑΕ. Συμμετείχαν αρχειακοί που εργάζονται σε περιφερειακές υπηρεσίες των Γενικών Αρχείων του Κράτους, στην ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας:

- από τα Γ.Α.Κ.-Αρχεία Ν. Καβάλας οι Κυριάκος Λυκουρίνος και Σοφία Αμπεριάδου
- από τα Γ.Α.Κ.-Αρχεία Ν. Σερρών οι Πέτρος Βλαχάκος και Γιάννης Τσαρούχας
- από τα Γ.Α.Κ.-Αρχεία Ν. Πέλλας οι Στέλιος Κιοσσές και Γεωργία Μανιώτη
- από τα Γ.Α.Κ.-Αρχεία Ν. Ημαθίας η Θεοπίστη Χατζηπαπά
- από τα Γ.Α.Κ.-Αρχεία Ν. Χαλκιδικής η Χριστίνα Παπού
- από τα Γ.Α.Κ.-Αρχεία Ν. Φλώρινας η Ντίνα Καραμπατάκη
- από τα Γ.Α.Κ.-Αρχεία Ν. Δράμας η Άννα Παράσχου και
- από το Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας οι Αγγελική Γεωργίου, Ελένη Καρανασάση, Δώρα Γκουτζιομήτρου και Φωτεινή Σουλιώτη.

Από την πλευρά της ΕΑΕ συμμετείχαν ο Πρόεδρος Νίκος Παντελάκης, η Γραμματέας Αμαλία Παππά, ο Αντιπρόεδρος Αλέξης Κράους, ο Ταμίας Ζήσιμος Συνοδινός και ο γράφων.

Καθώς η πλειοψηφία των συναδέλφων αποτελούνταν από φιλόλογους της Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης που αποσπάστηκαν στα Γ.Α.Κ. πρόσφατα, ο Πρόεδρος της ΕΑΕ με την εισήγησή του έκανε γνωστή την ύπαρξη και τους σκοπούς της Εταιρείας. Στη συνέχεια ενημέρωσε για τη μικρή, αλλά όχι ασήμαντη, προϊστορία της και τις δραστηριότητές της, κυρίως μέσα από το έργο των επιτροπών (επιμόρφωσης, ορολογίας, προφορικής ιστορίας, ολυμπιακών αγώνων κλπ). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έδειξαν όλοι οι συμμετέχοντες για τα σεμινάρια που διοργάνωσε η Ε.Α.Ε. και εξέφρασαν την επιθυμία να συνεχιστούν, καθώς οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν με τα νέα τους καθήκοντα δεν έχουν ακόμα επιλυθεί από την αρχειακή υπηρεσία.

Ακολούθησε συζήτηση με τους συναδέλφους, που περιέγραψαν τα προβλήματά τους και κυρίως αυτά της απομόνωσης από το κέντρο και την αρχειακή πραγματικότητα καθώς και την έλλειψη ενημέρωσης πάνω σε θέματα αρχειονομίας και αρχειακής πρακτικής.

Όλοι οι συμμετέχοντες έλαβαν το καταστατικό της Εταιρείας και τεύχη των *Αρχειακών Νέων* ενώ κατατέθηκαν δέκα αιτήσεις νέων μελών.

Με την ευκαιρία έγινε περιήγηση στο Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας και συζητήθηκαν ορισμένα προβλήματα αρχειακής πρακτικής, όπου αποδείχτηκε ευεργετική η ανταλλαγή προβληματισμών και η γνωριμία με τους χώρους και τον τρόπο λειτουργίας μιας οργανωμένης αρχειακής υπηρεσίας.

Όπως έδειξε η πρόθυμη και αθρόα συμμετοχή των συναδέλφων, η Αρχειακή Εταιρεία μπορεί και πρέπει να τους υποστηρίξει, στο μέτρο των δυνατοτήτων της. Να αποκαταστήσει ένα κανάλι τακτικής επικοινωνίας, ενεργοποιώντας το αρχειακό δυναμικό της περιφέρειας και υποστηρίζοντάς, το ώστε η δεδομένη διάθεσή του για δουλειά να μετατραπεί σε αποδοτικό αρχειονομικό έργο.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ΕΑΕ και η Επιτροπή Περιφερειακής Οργάνωσης σκοπεύουν να οργανώσουν σύντομα παρόμοιες συναντήσεις, καλύπτοντας όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας.

*Ο υπεύθυνος της Επιτροπής
Περιφερειακής Οργάνωσης
Νέστωρ Μπαμίδης*

Για τον "Αρχειονόμο"

Συνοπτική παρουσίαση

Το Δ.Σ. της Ε.Α.Ε απασχόλησε, στις πρώτες κιόλας συνεδριάσεις του τον περασμένο χρόνο, η αναβάθμιση της πληροφόρησης των μελών.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο αποφάσισε και την αναδιάρθρωση των εντύπων της Εταιρείας. Τα "Αρχαιακά Νέα" θα παραμείνουν το καθαρά ενημερωτικό δελτίο, τύπου Newsletter, με συχνότερη κυκλοφορία για να εξασφαλίζεται η επικαιρότητα, η έγκαιρη και χρήσιμη ενημέρωση, η ανταλλαγή εμπειρίας, ενώ εκτενή άρθρα, μελέτες, εργασίες θεωρητικού περιεχομένου θα παρουσιάζονται στο νέο θεωρητικό έντυπο της Εταιρείας, που το ονομάσαμε "Αρχειονόμος". Ήδη έχουν αρχίσει να συγκεντρώνονται τα πρώτα κείμενα για τον φετινό τόμο. Ο "Αρχειονόμος" θα είναι ετήσια έκδοση της Ε.Α.Ε, βήμα μελέτης και διαλόγου για τα αρχεία, την αρχειονομία και τις επιστήμες τεκμηρίωσης. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στις σελίδες του θα φιλοξενοούνται κείμενα μεθοδολογικά για τα αρχεία, τη συντήρηση, τις σύγχρονες τεχνολογίες και την αρχειονομία, την εκπαίδευση-επιμόρφωση, τις τεχνικές της διοίκησης καθώς και κριτικά σημειώματα, σχολιασμοί, βιβλιοκριτικές εκδόσεων, οδηγιών και ευρετηρίων αρχείων. Θα προσβλέπει σε συνεργασίες κυρίως αρχειονόμων, συντηρητών, διαχειριστών και προϊστάμενων αρχείων, σπουδαστών και μεταπτυχιακών φοιτητών, ερευνητών και ιστορικών ή άλλων ειδικών επιστημόνων που ανακοινώνουν το περιεχόμενο ενός αρχείου, περιγράφουν την οργανωτική του διάρθρωση και ανακινούν μεθοδολογικά και θεωρητικά ζητήματα ως προς την κατάταξη, το χαρακτηρισμό και την περιγραφή των τεκμηρίων και όχι όταν συνθέτουν γενικά ιστορικά δοκίμια, μελέτες και υποθέσεις εργασίας ιστοριογραφικού τύπου με βάση κάποια αρχεία.

Το περιοδικό θα κυκλοφορεί το πρώτο τρίμηνο κάθε χρόνου σε 1000 αντίτυπα και θα διανέμεται δωρεάν μόνο στα ταμειακώς εντάξει μέλη της Ε.Α.Ε. Η οργάνωση-επιλογή της ύλης του θα είναι έργο αποκλειστικά μιας 7μελούς Συντακτικής Επιτροπής. Επειδή όμως το αποτέλεσμα της έκδοσης θα αποτελεί τη συνθετική έκφραση όχι μόνον των συντακτών αλλά πρέπει να απηχεί και το πνεύμα της Εταιρείας (προφίλ του εντύπου, στοχοθεσία, είδος συνεργασιών, ανάγκες του επιστημονικού-επαγγελματικού χώρου) θα υπάρχει μια στενή σχέση του περιοδικού με το Δ.Σ. και τη Γ.Σ. της Ε.Α.Ε. Αυτή θα εξασφαλίζεται κυρίως με την εκλογή της συντακτικής επιτροπής από την Γενική εκλογοαπολογιστική Συνέλευση της Εταιρείας. Για τον πρώτο τόμο ειδικά, το Δ.Σ. θα ορίσει τη συντακτική ομάδα

που θα χρειαστεί την έγκριση της προσεχούς τακτικής ετήσιας Γενικής Συνέλευσης των μελών (Μάρτιος 1996). Η Συντακτική Επιτροπή θα λειτουργεί με βάση κανονισμό που θα εισηγηθεί στο Δ.Σ. Η τελική επικύρωση του κανονισμού αυτού θα γίνει από τη Γενική Συνέλευση. Το πλήρες κείμενο για τις αρχές, τους στόχους, την ύλη, τις συνεργασίες, τις συνδρομές, καθώς και αναλυτικές οδηγίες ως προς τις αποστέλλόμενες συνεργασίες στον "Αρχειονόμο", θα ανακοινωθεί σύντομα και θα διανεμηθεί σε όλα τα μέλη της Εταιρείας.

Ζήσιμος Συνοδινός

Un incontro di amicizia

(Μια συνάντηση φιλίας)

Στις 20 του περασμένου Μάη, έφτασε στη Ρώμη μία αγτιπροσωπεία αρχαιακών, μελών της Ελληνικής Αρχαιακής Εταιρείας, με επικεφαλής τον Πρόεδρο Νίκο Πάντελάκη και τον αντιπρόεδρο Αλέξανδρο Κράους.

Μετά από μια πυκνή αλληλογραφία, που διήρκεσε γύρω στον ένα μήνα και που γεννήθηκε από ένα αίτημα συνεργασίας που απηύθυνε η Ελληνική Αρχαιακή Εταιρεία στην ΑΝΑΙ, κατορθώσαμε να πραγματοποιήσουμε για τους έλληνες φίλους μας ένα πυκνό πρόγραμμα επισκέψεων εργασίας στη Ρώμη, τη Νάπολη, στη Ρέτζιο Καλάμπρια, με μια εξόρμηση στη Σικελία, στην Ταορμίνια. Παρά το λίγο διαθέσιμο χρόνο και τις γραφειοκρατικές δυσκολίες που -όπως μπορούσε να προβλέψει κανείς- συναντήσαμε, νιώσαμε πολύ ευτυχείς που τους προσφέραμε με αυτόν τον τρόπο ένα σημάδι φιλίας.

Το κίνητρο που ώθησε την ελληνική Εταιρεία να οργανώσει αυτό το ταξίδι, εκτός από τη χαρά να επισκεφθεί την Ιταλία, υπήρξε τόσο το ενδιαφέρον να συγκρίνει τη δική της αρχαιακή δραστηριότητα με τη δική μας όσο η επιθυμία να ξαναβρεί εδώ τα ίχνη του παρελθόντος της.

Ανακεφαλαιώνουμε συνοπτικά τις οργανωμένες επισκέψεις. Στη Ρώμη οι φίλοι μας επισκέφθηκαν το Απόρρητο Αρχείο του Βατικανού, ξεναγούμενοι από τον αιδεσιμότατο Μέτζλερ, προϊστάμενο του Αρχείου, ο οποίος πολύ ευγενικά θέλησε να τους υποδεχτεί και να τους συνοδεύσει ο ίδιος προσωπικά. Πριν από την επίσκεψη έγινε μια ευγενική ανταλλαγή δημοσιεύσεων. Τις επόμενες μέρες, μετά από μια επίσκεψη στο αρχείο της Μονής του Αγίου Νεΐλου των Βασιλειανών μοναχών, ξεναγούμενοι από τη συνάδελφο Τζιοβάννα Φαλκόνε, επισκέφθηκαν το Κρατικό Αρχείο της Γ.Σ. της συνοδευόμενοι από τον Φερούτσιο Φερούτσι με τη συνεργασία της Λία Γκρατσιάνι,

και το αρχείο της Banca d'Italia που μπόρεσαν να επισκεφθούν χάρη στη διαθεσιμότητα του Σέρτζιο Καρνταρέλι και των συνεργατών του. Αφού έφυγαν από τη Ρώμη, μετά από μια σύντομη επίσκεψη στο Εθνικό Μουσείο της Νάπολης, κατευθύνθηκαν στην Καλαβρία και έπειτα στη Σικελία, όπου επισκέφθηκαν την Κατάνια και την Ταορμίνα.

Και σε αυτές τις περιοχές μπόρεσαν να βασιστούν στην ευγενικά προσφερόμενη διαθεσιμότητα των μελών της ANAI. Η Ελληνική Αρχαιακή Εταιρεία στέλνει μέσω του ΑΝ ένα θερμό ευχαριστώ σε όλους.

Σε αυτό το πυκνό πρόγραμμα επισκέψεων κατορθώσαμε όμως να βρούμε ένα χώρο για μια συνάντηση φιλίας ανάμεσα στις δύο εταιρείες μας. Πράγματι, το βράδυ της 22ας Μαΐου, πάνω στην ωραία ταράτσα που μας διέθεσε ευγενικά η Εφορεία των Αρχαίων του Λάτσιο, συναντήσαμε τους Έλληνες φίλους μας για ένα καλωσόρισμα.

Οικοδεσπότες, πλάι στην Έφορο Λουτσία Πρινταίπε, ήσαν ο αντιπρόεδρος της ANAI Φερνάντο Φερνάντι, ορισμένα μέλη της Εθνικής Διεύθυνσης, πολλά μέλη από τη Ρώμη και ορισμένοι εκπρόσωποι της αρχαιακής μας Διοίκησης, που αποδεχτήκαν ευγενικά την πρόσκληση. Και εδώ πριν από την πρόποση υπήρξε μια ευγενική ανταλλαγή δώρων, μαζί με την υπόσχεση να οργανώσουμε και να ευνοήσουμε ανταλλαγές επισκέψεων ανάμεσα στις δύο Εταιρείες. Συζητήσαμε πολύ για τις μελλοντικές πρωτοβουλίες και ιδιαίτερα για το Συνέδριο που η Ελληνική Αρχαιακή Εταιρεία προτίθεται να οργανώσει την άνοιξη του 1996 για τα αρχεία του αθλητισμού με την ευκαιρία του εορτασμού της εκατονταετηρίδας των Ολυμπιακών Αγώνων. Η πρόσκληση απευθύνθηκε σε όλα τα μέλη της ANAI και εμείς, έτοιμοι να την αποδεχθούμε, θα μπορούσαμε

ακριβώς να οργανώσουμε ένα ταξίδι. Ποιός ξέρει...

Isabella Orefice

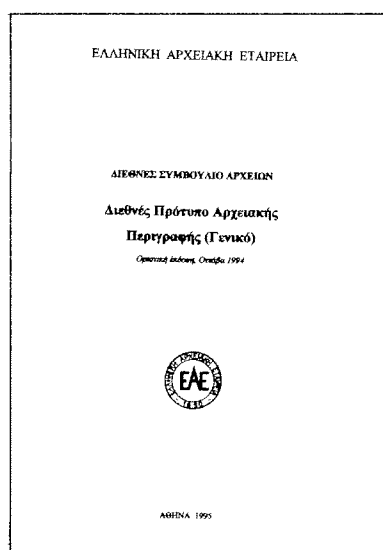
Το σχέδιο που παρουσιάστηκε στο CITRA, στη Θεσσαλονίκη το 1994, προβλέπει ένα ευρύ πρόγραμμα ιστορικής και αρχαιακής έρευνας για την ιστορία του Ολυμπισμού και γενικότερα του αθλητισμού, το οποίο χωρίς να περιορίζεται μόνο στην περίοδο της Αναβίωσης των Ολυμπιακών Αγώνων, τείνει αντίθετα να προωθεί και να δοκιμάζει τις δυνάμεις του ΔΣΑ για να καλύψει ένα ευρύ φάσμα έρευνας για την ιστορική τεκμηρίωση (αρχεία, εφημερίδες, βιβλιογραφία) που αγγίζει τις διπλωματικές, οικονομικές, ιδεολογικές και κοινωνικές κ.ά. όψεις της ιστορίας του αθλητισμού.

Ιδιαίτερα η Ελληνική Αρχαιακή Εταιρεία προβλέπει, με την παρότρυνση της Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων, ένα ειδικό πρόγραμμα για την Ελλάδα. Πρόκειται για δεκαπέντε θέματα έρευνας που αναφέρονται στις διπλωματικές, οικονομικές, ιδεολογικές όψεις της ιστορίας του ολυμπισμού, στα οποία προστίθεται μια έρευνα για την αρχαιολογία του αθλητισμού και για την αρχαία γλώσσα. Όλα αυτά σε στενή συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ένα λεπτομερέστερο πρόγραμμα θα σταλεί στη συνέχεια και είμαστε βέβαιοι ότι ασφαλώς και τα δικά μας αρχεία θα μπορέσουν να δώσουν πολύτιμη συμβολή στην πρωτοβουλία.

Μετάφραση από το τεύχος της Εταιρείας των Ιταλών Αρχαιονόμων "AN" A.N.A.I.-NOTIZIE No2, Ιούλιος 1995

Θανάσης Γιαλκέτσος

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ
Η ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.
ΧΡΗΣΙΜΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ
ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ

ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Διεθνής έκθεση αρχειακού υλικού

**Κέρκυρα: Ιστορία, Αστική ζωή και Αρχιτεκτονική
14ος-19ος αιώνας, Αθήνα, 5-30 Οκτωβρίου 1995**

Διεθνής έκθεση αρχειακού υλικού, χαρτών και εικονογραφίας με θέμα, Κέρκυρα Ιστορία, Αστική ζωή και Αρχιτεκτονική 14ος-19ος αιώνας, η οποία οργανώθηκε από τα ΓΑΚ-Αρχεία Νομού Κέρκυρας σε συνεργασία με την Αρχιτεκτονική Σχολή της Βενετίας (Τμήμα Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής) και λειτούργησε από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο του 1994 στην Κέρκυρα, μεταφέρθηκε φέτος και στην Αθήνα.

Η μεταφορά της έκθεσης κατέστη δυνατή χάρη στη χρηματοδότηση του πολιτιστικού συλλόγου "Κόρκυρα" και την υποστήριξη του Δήμου Αθηναίων, ο οποίος προσέφερε το χώρο στον οποίο αυτή φιλοξενήθηκε, ανέλαβε την ευθύνη της φύλαξης της καθώς και το κόστος της δεξίωσης των εγκαινίων και της προβολής της έκθεσης από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Η έκθεση άνοιξε εκ νέου τις πύλες της, αυτή τη φορά για το αθηναϊκό κοινό, από τις 5 έως τις 30 Οκτωβρίου 1995 στο χώρο του Κέντρου Γραμμάτων και Τεχνών του Δήμου Αθηναίων στο Πάρκο Ελευθερίας. Τα εγκαίνια έγιναν από την αρμόδια για τα πολιτιστικά θέματα αντιδήμαρχο του Δήμου Αθηναίων και αντιπρόεδρο του Πολιτιστικού Κέντρου του Δήμου κα Ελλη Ευαγγελίδου, ενώ παρευρέθηκε εκ μέρους του Συλλόγου "Κόρκυρα", ο αντιπρόεδρος του Συλλόγου κος Ιωάννης Φικιώρης καθώς και ο Νομάρχης Κέρκυρας κος Ανδρέας Παγκράτης.

Η έκθεση στέφθηκε από απόλυτη επιτυχία και έγινε αφορμή για αρκετά σημειώματα στον αθηναϊκό τύπο κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της. Χαρακτηρίστηκε από πολλές ομαδικές ξεναγήσεις σχολείων και συλλόγων. Την επισκέφθηκαν συνολικά 10 Δημοτικά σχολεία, 40 Γυμνάσια, μαθητές από 60 Γενικά και 10 Τεχνικά Λύκεια, πολλοί επτανησιακοί σύλλογοι, ο Σύλλογος Φίλων Μουσικής, εκπρόσωποι του Συλλόγου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας κλπ. Αρκετοί ήταν οι επίσημοι που ξεναγήθηκαν στα εκθέματα, μεταξύ των οποίων και ο πρεσβευτής της Ιταλίας στην Αθήνα ο οποίος εξέφρασε την επιθυμία του να μεταφερθεί η έκθεση αυτούσια στη Βενετία.

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να τονισθεί ότι παρά το γεγονός ότι στην Κέρκυρα ο αριθμός των επισκεπτών

έφθανε σε πολύ υψηλά επίπεδα (άγγιζε τα 3.500 άτομα την ημέρα) λόγω του τουρισμού και του χώρου στον οποίο στεγαζόταν (Αχιλλείο), εντούτοις το αθηναϊκό κοινό που την επισκέφθηκε καίτοι κατά πολύ μικρότερο αριθμητικά, χαρακτηριζόταν από ιδιαίτερη ευαισθησία και βαθιά γνώση της αρχειακής και ιστορικής πραγματικότητας, όπως χαρακτηριστικά επεσήμανε και η διευθύντρια των Αρχείων Κέρκυρας κα Αλίκη Νικηφόρου η οποία είχε την ευθύνη του μεγάλου αυτού εγχειρήματος.

Αμαλία Παππά-Καρατιδάκη

Τιμητική διάκριση στα ΓΑΚ- Αρχεία Ν. Ευβοίας

Σε μια ειδική τελετή, η οποία έγινε στην Αθήνα στο χώρο της Αρχαιολογικής Εταιρείας παρουσία επισήμων και εκπροσώπων των φορέων της περιοχής, η Εταιρεία Ευβοϊκών Μελετών βράβευσε πνευματικούς ανθρώπους, συλλόγους και φορείς που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο συμβάλλουν στην πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής.

Ανάμεσα σ' αυτούς που διακρίθηκαν ήταν και τα ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Ευβοίας στα οποία απονεμήθηκε μετάλλιο για την πολύχρονη προσφορά τους και τη συνεχή παρουσία τους στην περιοχή της Ευβοίας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ συγχαίρει το προσωπικό των Αρχείων Ν.Ευβοίας γι' αυτή τη διάκριση.

100 χρόνια σύγχρονων Ολυμπιάδων

Όπως ήδη γνωρίζετε, η ΕΑΕ κάλεσε τα μέλη της καθώς και ένα μέρος του διεθνούς δικτύου των αρχειονόμων να λάβουν μέρος στις εκδηλώσεις που θα ξεκινήσουν στο Ζάππειο την 25η Μαρτίου 1996. Η έλλειψη συντονισμού και άλλες δυσκολίες εμπόδισαν τη διοργάνωση ενός εορτασμού στο ύψος των περιστάσεων, στο πρότυπο των 200 χρόνων της γαλλικής επανάστασης, ανάμεσα στην Αθήνα το Παρίσι και την Ατλάντα, όπως είχαμε προτείνει. Όμως οι προσπάθειές μας δεν σταμάτησαν και αυτή τη στιγμή έχουμε κινήσει κάθε διαδικασία για να δώσουμε στις εκδηλώσεις του Ζαππείου

και του Καλιμάρμαρου σταδίου τη μεγαλύτερη δυνατή διάρκεια.

Στην προσπάθεια αυτή προστίθεται και η έκθεση "Σώμα και Πνεύμα" για την οποία ο κ. Σπ. Μερκούρης βρήκε τη χρηματοδότηση για να σταλεί στην Ατλάντα. Είναι όμως άδικο να μην υπάρχει καμιά ελληνική εκδήλωση παράλληλα με την Ατλάντα και, ει δυνατόν, όλο το 1996. Η ΕΑΕ έχει ξεκινήσει με διάφορους φορείς, μεταξύ των οποίων και ο ΕΟΤ, μια τελευταία ώθηση, ώστε το 1996 να μείνει σαν ξεχωριστή χρονιά για τα 100χρονα με εκδηλώσεις διάρκειας όπου η ιστορική έρευνα και τα αρχεία θα έχουν τη θέση τους. Σύντομα θα γίνει δημοσιοποίηση των εκδηλώσεων του Ζαππείου από το Υπουργείο Μεταφορών. Όσοι συνάδελφοι επιθυμούν και διαθέτουν σχετικό αρχειακό υλικό, μπορούν να το εκθέσουν.

Α. Κράους

Ελληνική Εταιρεία Ολυμπιακού-Αθλητικού Φιλοτελισμού

Προς την Ελληνική Αρχαική Εταιρεία
Αθήνα, 27/11/95

Κύριε Πρόεδρε

Η Ελληνική Εταιρεία Ολυμπιακού-Αθλητικού Φιλοτελισμού έχει την ευχαρίστηση να σας παραχωρήσει προσκλήσεις για την παγκόσμια έκθεση Ολυμπιακών-Αθλητικών Γραμματοσήμων και τεκμηρίων με τίτλο "Αθήνα 1896-1996" που διοργανώνει στο Ζάππειο Μέγαρο την 25η Μαρτίου 1996. Ύστερα από πρόταση του κ. Α. Κράους, αντιπροέδρου της ΕΑΕ και μέλους της οργανωτικής επιτροπής μας, τόσο προς τα μέλη της όσο και προς το διεθνές αρχειακό δίκτυο, ώστε να προκαλέσουν και το ενδιαφέρον ενδεχομένων εκθετών, θέμα που συζητήθηκε στο τελευταίο ΔΣ της ΕΑΕ στις 24/11/95.

Με τιμή
Γ. Δολιανίτης

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Ελληνική Εταιρεία Ολυμπιακού-Αθλητικού Φιλοτελισμού, για να τιμήσει τα 100 χρόνια από την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων και την κυκλοφορία των πρώτων Ολυμπιακών Γραμματοσήμων, διοργανώνει στο Ζάππειο Μέγαρο Παγκόσμια Έκθεση Ολυμπιακών Αθλητικών Γραμματοσήμων και Τεκμηρίων με το γενικό τίτλο "Αθήνα 1896-1996".

Η Έκθεση τελεί υπό την αιγίδα

-της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ολυμπιακού Φιλοτελισμού (F.I.P.O.)

-της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής
-του Δημάρχου Αθηναίων

και γίνεται με την αρωγή και υποστήριξη των Ελληνικών Ταχυδρομείων, δήμων και φορέων.

Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν την 25η Μαρτίου 1996, ημέρα έναρξης, πριν από 100 χρόνια, των Α' Διεθνών Ολυμπιακών Αγώνων και κυκλοφορίας των πρώτων Ολυμπιακών Γραμματοσήμων. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι και την 6η Απριλίου 1996, ημέρα πανηγυρικής υποδοχής στο Παναθηναϊκό Στάδιο, της Ολυμπιακής Φλόγας από την αρχαία Ολυμπία προκειμένου ν' αρχίσει η μεγάλη λαμπαδηδρομία προς την Ατλάντα.

Η έκθεση περιλαμβάνει δύο κατηγορίες εκθεμάτων που θα παρουσιαστούν σε διαφορετικές αίθουσες.

Α. ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ-ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ (από το 1896 μέχρι σήμερα).

Τα εκθέματα θα υπαχθούν σε δύο κατηγορίες, την τιμητική και του συναγωνισμού.

1 Στην τιμητική κατηγορία θα εκτεθούν, μετά από πρόσκληση της οργανωτικής επιτροπής διακεκριμένες Συλλογές και Αρχεία. Στους εκθέτες θα δοθούν αναμνηστικά βραβεία.

2, Στην κατηγορία συναγωνισμού θα εφαρμοστούν οι κανονισμοί της F.I.P.O. Η Διεθνής Επιτροπή Κριτών F.I.P. θα έχει στη διάθεση της όλα τα προβλεπόμενα μετάλλια και βραβεία.

Β. ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Θα εκτεθούν, εκτός συναγωνισμού, Συλλογές και Αρχεία Ολυμπιακού ενδιαφέροντος.

Έγγραφα, μετάλλια, φωτογραφίες, εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία, ρίψ κλπ. Οι εκθέτες θα λάβουν αναμνηστικό μετάλλιο και δίπλωμα.

Η οργανωτική επιτροπή πιστεύει ότι η ταυτόχρονη παρουσίαση Ολυμπιακών Γραμματοσήμων και Τεκμηρίων διευρύνει τον κύκλο των επισκεπτών της Έκθεσης και τους δίνει τη δυνατότητα να έχουν μία ολοκληρωμένη κατά το δυνατόν εικόνα της διαχρονικής πορείας των Ολυμπιακών Αγώνων, του πιο καταξιωμένου δεσμού στην πανανθρώπινη συνείδηση.

Επί μέρους πολιτιστικές εκδηλώσεις θα πλαισιώσουν την έκθεση.

Οι εκθέτες θα προσκληθούν να συμμετάσχουν σε δύο εκδρομές.

α) Στον Μαραθώνα, την 29η Μαρτίου 1996, ημέρα τέλεσης πριν από 100 χρόνια του Μαραθωνίου δρόμου, όπου η Εταιρεία μας, με κάθε επισήμότητα θα εντοχίσει αναμνηστική πλάκα στη μνήμη του εμπνευστή και αθλοθέτη του Μαραθωνίου δρόμου Γάλλου Ακαδημαϊκού Michel Breal.

β) Στην αρχαία Ολυμπία, την 31 Μαρτίου 1996, ημέρα αφής της Ολυμπιακής φλόγας για τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Ατλάντα. Οι εκθέτες και οι επισκέπτες της Έκθεσης θα έχουν το προνόμιο να παραστούν στην ιεροτελεστία αφής της Ολυμπιακής φλόγας η οποία

προβλέπεται ιδιαίτερα λαμπρή. Ο Δήμαρχος αρχαίας Ολυμπίας θα δεξιοωθεί τους εκθέτες.

Η Οργανωτική Επιτροπή θα κυκλοφορήσει το Νοέμβριο το πρώτο Bulletin, στο οποίο θα γίνει λεπτομερής αναφορά στον κανονισμό, το πρόγραμμα και τα ονόματα της επιτροπής κριτών F.I.P. Επίσης θα γίνει αναφορά στους χορηγούς και υποστηρικτές της έκθεσης μεταξύ των οποίων, πρωτεύουσα θέση έχουν τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, τα οποία και θα λειτουργήσουν έκτακτα ταχυδρομικά γραφεία στο Ζάππειο Μέγαρο (25.3.1996), και στο Μαραθώνα (29.3.1996) σφραγίζοντας την αλληλογραφία με ειδική αναμνηστική σφραγίδα.

Η Οργανωτική Επιτροπή έχει την ευχαρίστηση να σας προσκαλέσει στα εγκαίνια της Έκθεσης και σας παρακαλεί να κοινοποιήσετε στα μέλη σας την πρόσκληση και την επισυναπτόμενη αίτηση συμμετοχής.

Οι αρχειονόμοι που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στην έκθεση, παρακαλούνται να αποστείλουν την αίτηση τους το γρηγορότερο.

Ο πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής
Γ. Δολιανίτης

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ
πριν από τη Γενική Συνέλευση της ΕΑΕ

Παρακαλούμε τους συναδέλφους που θέλουν να συμμετάσχουν στην Ημερίδα που θα προηγηθεί της Γενικής Συνέλευσης (Παρασκευή απόγευμα 29/3 και Σάββατο πρωί 30/3/1996) με θέμα *"Προβλήματα αρχειακής ορολογίας και οι πρώτες βοήθειες στο αρχειακό υλικό"* να δηλώσουν συμμετοχή στη γραμματέα της Εταιρείας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Α.Ε.

Κυκλοφορούν και διατίθενται στα βιβλιοπωλεία

* Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΑΚΟΥ δρχ. 1.000

* ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ
Αρχεία και αρχειακοί: Ένας ιστός
(Κέρκυρα, 11-13 Οκτωβρίου 1991) δρχ. 1.500

* ΟΔΗΓΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ (εξαντλημένος)

* ΔΣΑ: ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΡΟΤΥΠΟ ΑΡΧΕΙΑΚΗΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ δρχ. 1.500

STAGE TECHNIQUE INTERNATIONALE
D'ARCHIVES

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ:

ΓΑΛΛΙΚΑ ΕΘΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ:

ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1997

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΧΡΙ ΙΟΥΝΙΟ 1996

(1-2 Θέσεις)

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στο
Δ.Σ. της Ε.Α.Ε.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΡΧΕΙΩΝ

Το Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας Σύντομη παρουσίαση

Το Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας ιδρύθηκε το 1954, χάρη σε ενέργειες της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Η πρώτη συνεδρίαση της Εφορευτικής Επιτροπής, στις 8.1.1955, είχε αποκλειστικό θέμα τη συγκρότησή της σε σώμα πρόεδρος ο Παναγιώτατος Θεσσαλονίκης Παντελεήμων, αντιπρόεδρος ο Στίλιπιν Κυριακίδης, γραμματέας ο Απόστολος Βακαλόπουλος και μέλη οι Χαράλαμπος Φραγκίστας και Ιωάννης Βασδραβέλλης. Πρώτος του Διευθυντής, με τον τίτλο του Αρχαιοφύλακα, υπήρξε ο Βασίλης Δημητριάδης, καθηγητής σήμερα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το πρώτο αρχειακό υλικό που εισήχθη ήταν το αρχείο της Τράπεζας Ανατολής και στη συνέχεια το υλικό που προήλθε από την κατάργηση του Μεταφραστικού γραφείου Θεσσαλονίκης (κώδικες ιεροδικαστικοί, διοικητικοί και κτηματολογικοί).

Αρχικά στεγάστηκε στον 4ο όροφο των γραφείων της Εταιρείας (η οποία και κάλυπτε εξ ολοκλήρου τα έξοδα λειτουργίας και μισθοδοσίας του προσωπικού), σε δύο αίθουσες και ένα προθάλαμο, μέχρι και το 1970, οπότε μεταφέρθηκε σε χώρους του ισογείου και υπογείου.

Το 1972 μεταφέρθηκε σε διαμέρισμα επί της οδού Καμβουνίων (πλατεία Συντριβανίου) όπου και παρέμεινε μέχρι το 1991. Στη συνέχεια στεγάστηκε στους χώρους του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Ν. Εγνατία) προσωρινά και μέχρι την αποπεράτωση των εργασιών στο διατηρητέο κτήριο του πρώην Ρωσικού Νοσοκομείου, το οποίο είχε παραχωρηθεί για τη μόνιμη στέγασή του από το 1984.

Τελικά, ύστερα από μελέτες και εργασίες αποκατάστασης που κράτησαν μια δεκαετία, τον Μάιο του 1994, η υπηρεσία εγκαταστάθηκε στη μόνιμη στέγη της. Τα επίσημα εγκαίνια του κτηρίου έγιναν τον Οκτώβριο του 1994, με αφορμή την πραγματοποίηση στη Θεσσαλονίκη της 30ης CΙΤΡΑ.

Το νέο κτήριο, συνολικού εμβαδού 900 τ.μ. σε ισόγειο και όροφο, διαθέτει επαρκείς χώρους γραφείων, αναγνωστήριου, συντηρητηρίου, ταξινομητηρίου ενώ τα

αρχειοστάσια δεν προβλέπεται να καλύψουν για μεγάλο διάστημα τις ανάγκες του ΙΑΜ.

Το αρχειακό υλικό που φυλάσσεται στην υπηρεσία περιλαμβάνει αρχεία από την ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας και της Θράκης: της οθωμανικής διοίκησης,¹ της ελληνικής διοίκησης από την απελευθέρωση μέχρι σήμερα, αρχεία επιχειρήσεων, τραπεζών, ιδιωτών κλπ. Καθώς το τελευταίο διάστημα ιδρύονται και ενεργοποιούνται σταδιακά αρχειακές υπηρεσίες στα παραπάνω γεωγραφικά διαμερίσματα, το πρόσφατα εισαγόμενο αρχειακό υλικό αφορά περισσότερο υπηρεσίες του Νομού Θεσσαλονίκης και των γειτονικών του Νομών.

Από πλευράς προσωπικού, τα πράγματα εξελίχθηκαν θετικά μέσα στο χρόνο. Μέχρι το 1966, που προσλήφθηκε μία ταξινόμος για μια τετραετία, το προσωπικό αποτελούνταν από τον διευθυντή και μόνο. Το 1975 προσλαμβάνεται εκ νέου ένας ταξινόμος ενώ από το 1978 απασχολούνται περιοδικά με συμβάσεις δύο - τρεις φιλόλογοι. Το 1988 και 1989 προσλαμβάνονται δύο συντηρητές και το 1990 τρεις ταξινόμοι. Σήμερα το μόνιμο προσωπικό αποτελείται από δύο αρχειονόμους, πέντε ταξινόμους (τρεις Π.Ε και δύο Δ.Ε), δύο συντηρητές (Δ.Ε και Τ.Ε) και μία δακτυλογράφο ενώ υπηρετούν και δύο φιλόλογοι, αποσπασμένοι από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Βέβαια η κατανομή θέσεων από τον Ν.1946/91 και την υπουργική απόφαση που ακολούθησε προβλέπει για το ΙΑΜ προσωπικό τριάντα δύο (32) ατόμων διαφόρων ειδικοτήτων, μερικές από τις οποίες είναι όντως απαραίτητες, αλλά η πλήρωσή τους καθυστερεί.

Σε γενικές γραμμές το ΙΑΜ, μέσα από τις γνωστές αντιξοότητες όλων των αρχειακών υπηρεσιών, θεωρούμε ότι σύντομα θα μπορεί να ανταποκριθεί ακόμη πιο ικανοποιητικά στο ρόλο μιας σημαντικής αρχειακής μονάδας στο χώρο της Βόρειας Ελλάδας.

Νέστωρ Μπαμίδης

Δ/ντής του Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας

¹ Δες Αμαλία Παππά-Καραπιδάκη, "Τα οθωμανικά αρχεία του ΙΑΜ", Επετηρίδα των Γενικών Αρχείων του Κράτους -19, σελ.55-64, Αθήνα 1992

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

Η XXXI Διεθνής Στρογγυλή Τράπεζα των Αρχείων

Το Σεπτέμβριο του 1996 πραγματοποιήθηκε στην Ουάσιγκτον η XXXI Διεθνής Στρογγυλή Τράπεζα των Αρχείων, στην οποία συμμετείχαν από την Ελλάδα ο καθηγητής κ. Χαράλαμπος Παπαστάθης, πρόεδρος της Εφορείας των ΓΑΚ, ο Ν. Παντελάκης, πρόεδρος της Ελληνικής Αρχαικής Εταιρείας, η κυρία Λίτσα Μπαφούνη, μέλος του γραφείου του CITRA και ο Ν. Μέλιος, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΑΕ σαν παρατηρητής. Η παρουσία της ελληνικής αντιπροσωπείας έγινε ιδιαίτερα αισθητή από τις καίριες παρεμβάσεις στη συζήτηση του καθηγητή κ. Χαράλαμπου Παπαστάθης και από την παρουσία στην έδρα σαν εισηγητών σε δυο διαφορετικές συνεδριάσεις των Λίτσα Μπαφούνη και Ν. Παντελάκη. Στις εργασίες της Στρογγυλής Τράπεζας συμμετείχαν οι διευθυντές των Κρατικών Αρχείων και οι Πρόεδροι των Αρχειακών Εταιρειών των χωρών μελών του ΟΗΕ.

Στην Ουάσιγκτον συμμετείχαν συνολικά 65 χώρες (1. Αγκόλα, 2. Αίτη, 3. Αλβανία, 4. Αλγερία, 5. Ολλανδικές Αντίλες, 6. Αυστραλία, 7. Αυστρία, 8. Βέλγιο, 9. Βραζιλία, 10. Γαλλία, 11. Γερμανία, 12. Γιουγκοσλαβία, 13. Γκάμπια, 14. Γουινέα, 15. Ελβετία, 16. Ελλάδα, 17. Εσθονία, 18. Ζάμπια, 19. Ζιμπάμπουε, 20. Ηνωμένες Πολιτείες, 21. Ηνωμένο Βασίλειο, 22. Ιαπωνία, 23. Ινδονησία, 24. Ισλανδία, 25. Ισπανία, 26. Ισραήλ, 27. Ιταλία, 28. Καζακστάν, 29. Καναδάς, 30. Κάτω Χώρες, 31. Κένυα, 32. Κίνα, 33. Κιργκιστάν, 34. Κολομβία, 35. Κορέα, 36. Κούβα, 37. Κροατία, 38. Κύπρος, 39. Λετονία, 40. Λίβανος, 41. Μεξικό, 42. Μογκολία, 43. Μπελίζε, 44. Μπενίν, 45. Μποτσουάνα, 46. Νέα Ζηλανδία, 47. Νιγηρία, 48. Νορβηγία, 49. Νότιος Αφρική, 50. Ουγγαρία, 51. Ουζμπεκιστάν, 52. Πακιστάν, 53. Πολωνία, 54. Πορτογαλία, 55. Ρουάντα, 56. Ρωσία, 57. Σενεγάλη, 58. Σλοβακία, 59. Σλοβενία, 60. Σουηδία, 61. Τρινιντάντ & Τομπάγκο, 62. Τσεχία, 63. Τυνησία, 64. Φιλανδία, 65. Φιλιππίνες).

Το γενικό θέμα της Στρογγυλής Τράπεζας ήταν "Πόλεμος, Αρχεία και η Συνεννόηση των Εθνών".

Στα πλαίσια της συνάντησης εξετάσθηκαν διαδοχικά

1. Η προστασία των αρχείων κατά τη διάρκεια του πολέμου

Στην 1η Συνεδρία εξετάσθηκε η ισχύουσα σύμβαση για την προστασία των αρχείων και οι πρακτικές που έχουν ακολουθηθεί έκτοτε σε διεθνές επίπεδο. Η συζήτηση περιστράφηκε γύρω από τα συμπληρωματικά μέτρα που

πρέπει να υιοθετηθούν από τη διεθνή κοινότητα για την αποτελεσματική προστασία των αρχείων σε πολεμική περίοδο.

2. Η απόδοση των αρχείων μετά τη λήξη ενός πολέμου

Στη 2η Συνεδρία συζητήθηκε διεξοδικά η απόφαση της Στρογγυλής Τράπεζας των Αρχείων της Θεσσαλονίκης, σχετικά με τον τρόπο επίλυσης των διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ των χωρών για το ποιός είναι ο νόμιμος κάτοχος ενός αρχείου και με ποιό τρόπο μπορεί να αποκατασταθεί το αρχείο αυτό.

3. Οι ιστορικές πηγές των απελευθερωτικών και επαναστατικών κινημάτων

Στην 3η Συνεδρία συζητήθηκε η αναγκαιότητα διάσωσης των αρχείων των κινημάτων αυτών καθώς και ο ρόλος του αρχειονόμου στη συλλογή, επιλογή, ταξινόμηση, ευρετηρίαση και απόδοση των αρχείων αυτών στην έρευνα. Στη συζήτηση αναφέρθηκε στη βοήθεια που έδωσε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας στο Κομμουνιστικό Κόμμα για τη διάσωση του αρχείου του μετά τις καταστροφικές πλημμύρες του περασμένου Οκτωβρίου, τόσο με την παροχή τεχνικών συμβουλών από τους ειδικούς συντηρητές του Μορφωτικού Ιδρύματος όσο και με την παροχή οικονομικής ενίσχυσης για την αγορά απαραίτητων μηχανημάτων.

4. Οι διεθνείς οργανισμοί μετά τον πόλεμο: Η διαχείριση των αρχείων τους

Στην 4η Συνεδρία τονίσθηκε η αναγκαιότητα σύστασης και λειτουργίας ιστορικών αρχείων σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς που λειτουργούν καθώς και η αναγκαιότητα καθορισμού υπευθύνου για τη φύλαξη των τεκμηρίων στην περίπτωση διάλυσης ενός διεθνούς οργανισμού (Ηνωμένα Έθνη, ΟΟΣΑ, ΝΑΤΟ, Σύμφωνο Βαρσοβίας κλπ).

Στα πλαίσια των εργασιών της Διεθνούς Στρογγυλής Τράπεζας των Αρχείων πραγματοποιήθηκε και συνάντηση του Τμήματος των Επαγγελματικών Εταιρειών των Αρχείων (SPA). Στη συνάντηση αυτή συμμετείχαν οι πρόεδροι των Αρχειακών Εταιρειών των χωρών που συμμετείχαν στη Στρογγυλή Τράπεζα.

Νίκος Παντελάκης

Η ανακάλυψη των αρχείων των ελληνικών εβραϊκών κοινοτήτων στη Μόσχα

Στη Θεσ/νίκη, την Τετάρτη 14.12.95, η εβραϊκή κοινότητα της πόλης μας, σε συνεργασία με το ΙΜΧΑ και το Βελλίδειο ίδρυμα, οργάνωσε μια διάλεξη για τα χαμένα αρχεία των εβραϊκών κοινοτήτων στην Ελλάδα.

Ομιλήτρια ήταν η κα Μίνα Ρόζεν, καθηγήτρια του πανεπιστημίου του Τελ-Αβίβ στην έδρα Ιστορίας του ελληνικού εβραϊσμού, Δ/ντρια του Ινστιτούτου Έρευνας της Διασποράς.

Την ομιλήτρια παρουσίασε ο πρόεδρος της εβραϊκής κοινότητας Θεσ/νίκης και τόνισε το γεγονός ότι χάρη στις προσπάθειές της εντοπίστηκαν στη Μόσχα τα αρχεία των εβραϊκών κοινοτήτων Θεσ/νίκης και Αθήνας. Στη συνέχεια εξέφρασε τις βάσιμες ελπίδες του ότι μέσα σε πέντε χρόνια η κοινότητα θα διαθέτει σε CD ROM πλήρη αντίγραφα του αρχειακού υλικού που βρέθηκε.

Ακολουθώς ανέφερε ότι η κοινότητα διεκδικεί το νόμιμο επαναπατρισμό των αρχείων και έχει αρχίσει τις σχετικές ενέργειες μέσω του Υπουργείου Εξωτερικών. Εξέφρασε τις θερμές ευχαριστίες του προς τον υπουργό Μακεδονίας - Θράκης κ. Τριαρίδη και τον καθηγητή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου κ. Παπαστάθη, ως πρόεδρο της Εφορείας των Γενικών Αρχείων του Κράτους, για τη συμπαράσταση και τις ενέργειές του για την επαναφορά των αρχείων στους νομίμους κατόχους τους.

Η ομιλήτρια ανακοίνωσε ότι από το υλικό που βρέθηκε, το 60% έχει ήδη αντιγραφεί και βρίσκεται στο Τελ-Αβίβ, όπου ταξινομείται με ειδικό πρόγραμμα ηλεκτρονικής διαχείρισης. Στη συνέχεια αναφέρθηκε στο ιστορικό του εντοπισμού των αρχείων των εβραϊκών κοινοτήτων, για τα οποία ήταν γνωστό ότι είχαν μεταφερθεί στη Φρανκφούρτη από τις αρχές Κατοχής, όπου και χάθηκαν τα ίχνη τους. Από διασταύρωση διάφορων στοιχείων, οι ερευνητές κατέληξαν ότι, αν σώζονται, πρέπει να βρίσκονται στη Ρωσία Ισραηλινός ερευνητής, που βρισκόταν στη Μόσχα για άλλο σκοπό, ενημέρωσε ότι εντόπισε ένα στρατιωτικό αρχείο, κλειστό για το κοινό, που διέθετε υλικό το οποίο μεταφέρθηκε εκεί από τον Ερυθρό Στρατό από τη Γερμανία και τις Ανατολικές χώρες. Σε επόμενο ταξίδι του, έδωσαν στον ερευνητή δείγματα από χειρόγραφα αρχειακού υλικού αυτού του τύπου και εκείνος επιβεβαίωσε ότι το υλικό που είδε ήταν παρόμοιο. Αυτή η διαπίστωση προκάλεσε το πρώτο ταξίδι της ομιλήτριας στη Μόσχα.

Αποδείχτηκε ότι το υλικό αυτό, μήκους 27 χλμ ραφιών, αποτελούσε λάφυρο του Ερυθρού Στρατού από τον γερμανικό και περιλάμβανε όλα τα αρχεία εκτοπισθέντων Εβραίων, μασώνων, ροταριανών, της

Αστυνομικής Διεύθυνσης του Παρισιού, της Γκεστάπο κλπ. Τα αρχεία αυτά ήταν κλειστά για το κοινό μέχρι το 1991. Ο Δ/ντής του Αρχείου, με τον οποίο συναντήθηκε, τη διαβεβαίωσε ότι το υλικό θα διαχωρισθεί και θα αποδοθεί στα έθνη από τα οποία προέρχεται.

Ακολούθησε στο Ισραήλ προσπάθεια ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για την επιχείρηση αγοράς ή αντιγραφής -τουλάχιστον- αυτών των αρχείων, μολονότι οι Ρώσοι έκαναν ήδη σκληρές διαπραγματεύσεις με άλλους υποψήφιους αγοραστές. Στην προσπάθεια διαπραγματεύσεων συμμετείχε και το επίσημο ισραηλινό κράτος μέσω της πρεσβείας του στη Μόσχα.

Τελικά, ύστερα από δύο χρόνια διαπραγματεύσεων και ανάμιξη διαφόρων παραγόντων, υπογράφηκε η σύμβαση για την αντιγραφή με σύγχρονες τεχνικές ψηφιακής αναπαραγωγής έναντι ποσού 40.000\$, ενώ αρχικά η ρωσική πλευρά απαιτούσε το ποσό των 500.000\$.

Μέσα από πολλά προβλήματα επιμελητείας, η ομάδα εργασίας εγκαταστάθηκε στη Μόσχα και αποκαταστάθηκε η ροή κεφαλαίων προς τη Μόσχα και δισκετών με τα αντιγραμμένα αρχεία προς το Τελ-Αβίβ. Έχουν ήδη συγκροτηθεί ενότητες από όλα τα δημόσια και ιδιωτικά αρχεία που εντοπίστηκαν, με θέματα δημογραφικών συνθηκών, οικονομικών συμφερόντων, σχέσεων με οργανώσεις εκτός Ελλάδος και οργάνωσης της κοινότητας.

Η φύση όμως του υλικού που βρέθηκε προκαλεί στους ιστορικούς ορισμένα ερωτήματα γιατί η επιλογή από τους Γερμανούς αρχείων που χρονολογούνται μετά το 1875 (Σεράγεβο, Ντουμπρόβνικ, Ολλανδίας, Γαλλίας, εκτός από εκείνα της κοινότητας του Μπορντώ, που ξεκίνησε ως αποικία Πορτογάλων τον 17ο αιώνα); Πιθανότατα αποσκοπούσε στον εντοπισμό όλων των εν ζωή Εβραίων στην Ευρώπη και τον κόσμο και συγκέντρωση των στοιχείων στο Ίδρυμα Ρόζενμπεργκ, στη Φρανκφούρτη. Μετά τους βομβαρδισμούς αυτής της πόλης από τους Συμμάχους, τα αρχεία μετακινήθηκαν στο Έλτχοφ. Στη συνέχεια φορτώθηκαν σε ένα τρένο, χωρίς να υπάρχει εντολή προορισμού. Το τρένο βρέθηκε εγκατελελειμένο από τον Ερυθρό Στρατό και στάλθηκε ως λάφυρο στη Μόσχα.

Στο αρχείο της εβραϊκής κοινότητας Θεσ/νίκης βρέθηκαν:

- Λεπτομερής κατάλογος του 1935 με καταθέσεις όλων των μελών σχετικά με την οικογενειακή και οικονομική τους κατάσταση.

- Κώδικες των ραβίνων από τα τέλη του 19ου αι. μέχρι τον Οκτώβριο του 1940.

- Κώδικες γάμων μέχρι το καλοκαίρι του 1941

Στα αρχεία της εβραϊκής κοινότητας της Αθήνας δεν υπάρχει καταγραφή πληθυσμού.

Το αρχειακό υλικό ήταν καταλογογραφημένο, πιθανά μάλιστα και από μέλη της ίδιας της κοινότητας, που εξαναγκάστηκαν από τους Γερμανούς. Οι Ρώσοι απλώς μετέφρασαν του καταλόγους.

Ενδεικτικά αναφέρθηκε η ύπαρξη επιστολής του 1933 από την πατριωτική εφημερίδα "ΕΛΛΑΣ" προς τον αρχιραββίνο της Θεσ/νίκης, όπου καταδικάζονται οι αντισημιτικές δραστηριότητες της εποχής και ζητείται η βοήθειά του για την αντιμετώπισή τους. Όμως η ισραηλιτική κοινότητα Θεσ/νίκης ήταν ισχυρό κέντρο σοσιαλιστικής-κομμουνιστικής δράσης. Βρέθηκε μόνο το σχέδιο απάντησης, όπου εκφράζονται τα κοινά συμφέροντα ισραηλιτικής και ελληνικής κοινότητας. Οι Σιωνιστές βέβαια διαφωνούσαν με τέτοιες ενέργειες, γιατί η ενσωμάτωση των Εβραίων στην ελληνική κοινωνία ερχόταν σε αντίθεση με το όραμα της μετανάστευσης στην Παλαιστίνη. Αυτός ο στόχος εξυπηρετούνταν από την Societe Anonyme Salonique-Palestine, που σκοπό είχε τη μεταφορά κεφαλαίων και επενδύσεων στην Παλαιστίνη.

Είναι σαφές ότι το αρχειακό αυτό υλικό θα αποδειχθεί πολύτιμο για την έρευνα των τελευταίων γενεών των Εβραίων στη Θεσ/νίκη, τόσο για τη θέση τους μέσα στο εβραϊκό έθνος όσο και στην ελληνική κοινωνία της πόλης. Ευχής έργο θα ήταν να αποδώσουν οι προσπάθειες για την επιστροφή του στη Θεσσαλονίκη, προσπάθειες που ξεκίνησαν τα Γ.Α.Κ. πριν από δύο χρόνια με την επίσκεψη του τότε Δ/ντή τους Νίκου Καραπιδάκη στη Μόσχα ενώ πρόσφατα πήρε τη σκυτάλη η Εφορεία.

Νέστωρ Μπαμίδης

International School for Archival Building Studies, Maribor-Slovenija, 19 Οκτωβρίου-10 Νοεμβρίου 1996

Η ΕΑΕ έλαβε πρόσκληση και δηλώσεις συμμετοχής στο σεμινάριο του (πρώτου) International School for Archival Building Studies (ISFABUS) του οποίου κύριο θέμα είναι: *Βασικές συνθήκες, τρόποι και τύποι μακράς διάρκειας συντήρησης και προστασίας των αρχείων ως μέρος της πνευματικής κληρονομιάς.*

Το ISFABUS θα διαρκέσει από τις 19 Οκτωβρίου έως τις 10 Νοεμβρίου 1996 και θα συμμετάσχουν διεθνώς γνωστοί ομιλητές. Μετά το τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα επισκεφθούν κτήρια αρχείων στη Σλοβενία, την Αυστρία, την Ιταλία και την Ουγγαρία.

Το πρόγραμμα του σεμιναρίου έχει ως εξής:

Δευτέρα, 21 Οκτωβρίου 1996

International Institute for Archival Science (Dr. P.P. Klasine).

Κτήρια αρχείων και η νέα αντίληψη για το ρόλο των αρχείων στην κοινωνία (Dr. M. Duchein).

Προβλήματα που συνδέονται με τα κτήρια αρχείων από την άποψη της Αυστριακής Υπηρεσίας Αρχείων (Dr. L. Mikoletzky).

Τεχνικά προβλήματα στο πλαίσιο της αρχειακής εκπαίδευσης στην Ecole Nationale des Chartes στο Παρίσι (Yves Marie Berce).

Τεχνικά προβλήματα στο πλαίσιο της αρχειακής εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο της Βουδαπέστης (Dr. I. Kallay).

Γενικές απόψεις που αφορούν τα κτήρια αρχείων (Dr. G. Pferschy).

Ευρωπαϊκά πρότυπα για τα νεόδμητα κτήρια αρχείων (Dr. W. Buchmann).

Αρχειονόμος ή αρχιτέκτονας; Η σχέση μεταξύ αρχειονόμου και αρχιτέκτονα (Dr. H. Rumschottel).

Πώς χτίζεται ένα σύγχρονο κτήριο αρχείων (Dr. M. Mossek).

Αρχειακή τεχνική και αρχές στη συντήρηση και αποκατάσταση του αρχειακού υλικού (Dr. J. Hanus).

Προσαρμογή υπάρχοντων κτηρίων για τις ανάγκες των αρχείων (Dr. P.P. Klassine).

Προσαρμογή ιστορικών κτηρίων για τις ανάγκες των αρχείων (Dr. M. Ricci).

Κοινό γεύμα εργασίας διδασκόντων και μαθητών

Τρίτη, 22 Οκτωβρίου 1996

Τύποι κτηρίων και κατασκευή (Dr. M. Duchein, Dr. W. Buchmann, Dr. H. Rumschottel).

Θέση κτηρίων (Dr. V. Premzl).

Γεωλογία (Dr. L. Trauner).

Υλικά κατασκευής (Dr. I. Jeceli).

Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και του Dr. M. Duchein.

Τετάρτη, 23 Οκτωβρίου 1996

Τυπολογία αρχειακού υλικού (Dr. G. Pferschy, Dr. P.P. Klasine, Dr. S. Rajh).

Αρχειακές τεχνικές και αρχές συντήρησης (Dr. J. Hanus).

Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και του Dr. G. Pferschy.

Πέμπτη, 25 Οκτωβρίου 1996

Περιβαλλοντολογικά προβλήματα (γενικά, προστασία από τη μόλυνση από σκόνη, τους μικροοργανισμούς, τα έντομα, τις πλημμύρες, προστασία από τον ήλιο και το φως), (Dr. J. Hanus, Ingrid Hodi).

Κλίμα (γενικά, τροπικά και πολικά, θερμοκρασία κλπ), (Dr. L. Auer).

Εξάσκηση.

Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και των Dr. J. Hanus και Dr. L. Auer.

Παρασκευή, 25 Οκτωβρίου 1996

Γραφείο εξυπηρέτησης (γενικά, κατάλογοι, ταξινόμηση, διοίκηση κλπ), (Dr. M. Duchein, B. Haspel).

Εξάσκηση.

Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και των Dr. P. Dorsi και B. Haspel.

Κυριακή, 27 Οκτωβρίου 1996 (κενή ημέρα).

Δευτέρα, 28 Οκτωβρίου 1996

Αποθήκευση (γενικά, σύγχρονα αρχεία, οπτικοακουστικά, ταινίες H/Y κλπ), (Dr. P.P. Klasine).

Προσωπικό αποθήκευσης και λοιπός εξοπλισμός (γενικά, σταθερή τοποθέτηση ραφιών, κινητή, ειδική αποθήκευση, συνεργείο μεταφοράς, λοιπός εξοπλισμός), (Dr. Grazia Tato).

Υλικό αποθήκευσης (γενικά, κουτιά κλπ), (Dr. P.P. Klasine, Marijan Gerdej).

Εξάσκηση.

Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και των Dr. P.P. Klasine και Dr. Grazia Tato.

Τρίτη, 29 Οκτωβρίου 1996

Η τεχνολογία της σύγχρονης πληροφορικής (γενικά, ηλεκτρονικές συνδέσεις κλπ), (Dr. M. Cook, M. Novak, dr. M. Pivka, dr. J. Rigler, dr. N. Prelog).

Εξάσκηση.

Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και του dr. M. Cook.

Πέμπτη, 31 Οκτωβρίου 1996

Κανόνες, νομοθεσία, κατευθυντήριες γραμμές (νομοθεσία και κανόνες για την κατασκευή και προσαρμογή των κτηρίων αρχείων), (Dr. K. Oldenhage, Dr. L. Auer, Dr. U. Cova).

Εξάσκηση.

Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και του Dr. L. Auer.

Επισκέψεις σε αρχεία 1-8 Νοεμβρίου 1996

Παρασκευή, 1 Νοεμβρίου Αυστρία (Graz, Linz, Wien).

Κυριακή, 3 Νοεμβρίου Ουγγαρία (Zalaegerzeg, Szombathely, Budapest).

Τρίτη, 5 Νοεμβρίου Σλοβενία (Maribor, Ptuj, Ljubljana).

Πέμπτη, 7 Νοεμβρίου και Παρασκευή 8 Νοεμβρίου Ιταλία (Gorizia, Trieste, Venezia).

Σάββατο, 9 Νοεμβρίου και Κυριακή 10 Νοεμβρίου 1996

Συμπεράσματα του σεμιναρίου.

Επιλογή και προετοιμασία των θεμάτων για τις ασκήσεις που θα πρέπει να παρουσιαστούν.

Τελετή λήξης.

Κλείνοντας την παρουσίαση, θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι οργανωτές του σεμιναρίου είναι το International Institute for Archival Science, το Πανεπιστήμιο του Maribor, το Διεθνές Συμβούλιο Αρχείων, η Αρχαική Εταιρεία του Maribor, ο Δήμος του Maribor και οι Αρχαικές Υπηρεσίες της Αυστρίας, της Ιταλίας, της Σλοβενίας και της Ουγγαρίας.

Μπορούν να λάβουν μέρος αρχειονόμοι μέχρι 40 ετών και τα έξοδα συμμετοχής και στέγης αποκλειστικά, ανέρχονται στο ποσό των 500 \$. Ο αριθμός των συμμετοχών είναι περιορισμένος γι' αυτό και οι σχετικές δηλώσεις πρέπει να σταλούν μέχρι τις 20 Απριλίου 1996 στην παραπάνω διεύθυνση:

International Institute for Archival Science Maribor
Slo-62000 Maribor, Glavni trg 6, Slovenia
(tel +386 62 28 622, +386 62 26 871, fax +386 62 222 564).

Αμαλία Παππά-Καρατιδάκη

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

Ημερίδες για την προληπτική συντήρηση και τις επεμβάσεις σε περιπτώσεις φυσικών και μη καταστροφών σε βιβλιοθήκες και αρχεία (Arles, Ν. Γαλλία, 15-16 Μαΐου 1995)

Κατά το χρονικό διάστημα 15-16 Μαΐου 1995 πραγματοποιήθηκαν ημερίδες, στην πόλη Arles της Νοτίου Γαλλίας, με θέμα την "Προληπτική συντήρηση και τις μεθόδους και τρόπους επέμβασης σε περιπτώσεις φυσικών και μη καταστροφών" σε βιβλιοθήκες και αρχεία, με αφορμή τις πολλές πλημμύρες, που σημειώθηκαν κατά τον περασμένο χρόνο, σ' όλο τη λεκάνη της Μεσογείου, μη εξαιρουμένης και της χώρας μας.

Το θέμα, αν και γενικό, στην πράξη, οι παρουσιάσεις και επεμβάσεις περιορίστηκαν στην έκθεση και την περιγραφή των εμπειριών από διάφορες φυσικές καταστροφές, όπως πλημμύρες, πυρκαγιές κ.λπ., που σημειώθηκαν κυρίως στη Νότιο Γαλλία. Οι εμπειρίες εμπλουτίστηκαν από τις παρουσιάσεις, κατά τις συζητήσεις, των διαφόρων συνέδρων εκτός Γαλλίας.

Οι διάφοροι επιστήμονες που συμμετείχαν, αλλά και υπεύθυνοι βιβλιοθηκών και αρχείων, ανεφέρθηκαν στους τρόπους και τις μεθόδους αντιμετώπισης των καταστάσεων και της θεραπείας των ζημιών και του ποικίλου υλικού, επισημαίνοντας τέλος, τα μέσα και τα μέτρα τα οποία πρέπει να λαμβάνουμε για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των καταστροφών και των ζημιών.

Το γενικό συμπέρασμα των Ημερίδων, το οποίο επιθυμούσα να προτάξω της έκθεσης των πεπραγμένων αυτών, είναι ότι σ' όλες τις βιβλιοθήκες και τα αρχεία, πρέπει να υπάρχει, εκ παραλλήλου μ' ένα πρόγραμμα και σχεδιασμό προληπτικής συντήρησης του βιβλιακού και αρχειακού υλικού, ένα πρόγραμμα, ένας σχεδιασμός σε εθνικό επίπεδο, άμεσης επέμβασης για την αντιμετώπιση και καταστολή των φυσικών και μη καταστροφών σε βιβλιοθήκες και αρχεία, ώστε τόσο οι υπεύθυνοι των ιδρυμάτων αυτών όσο και οι αναγνώστες, το κοινό των βιβλιοθηκών και αρχείων, να γνωρίζουν, σε περίπτωση μίας πυρκαγιάς, μίας πλημμύρας τι να κάμουν, πώς να το κάμουν, πώς να συμπεριφερθούν, ώστε και η αντιμετώπιση να επιτευχθεί, κατά τον καλύτερο τρόπο, αλλά και να αποφευχθεί και ο ζημιολόγος πανικός, που συνήθως καταλαμβάνει τους πάντες σε παρόμοιες στιγμές. Ένας τέτοιος σχεδιασμός άμεσης επέμβασης, δυστυχώς, όχι μόνο στη χώρα μας, αλλά και στη Γαλλία και σε άλλες χώρες της Ευρώπης απουσιάζει, δεν υπάρχει, με αποτέλεσμα τις θλιβερές συνέπειες στα αρχεία του ΚΚΕ

και αλλού στο λεκανοπέδιο των Αθηνών. Την αδήριτη ανάγκη ενός σχεδιασμού αντιμετώπισης καταστροφών υποστήριξαν και ευχήθηκαν όλοι οι σύνεδροι. Ο σχεδιασμός αυτός περιλαμβάνει τρία σκέλη: α) μέτρα προληπτικής συντήρησης, β) τρόποι άμεσης επέμβασης και αντιμετώπισης διαφόρων καταστροφών και γ) εκπαίδευση των υπαλλήλων για το τι πρέπει να κάμουν και πώς να συμπεριφερθούν σε ανάλογες περιπτώσεις, ώστε οι ίδιοι και το κοινό να σωθούν και να ελαχιστοποιήσουν την έκταση της καταστροφής. Στο σημείο αυτό τονίστηκε από τους ειδικούς η συνεργασία των υπευθύνων με την πυροσβεστική υπηρεσία. Πρέπει, επιτέλους, και το ευχόμαστε να υπάρξει όχι μόνον ένας σχεδιασμός - προγραμματισμός, μία πολιτική σε εθνικό επίπεδο προληπτικής συντήρησης και αποκατάστασης του βιβλιακού και αρχειακού υλικού, ώστε να υπάρχει μία ενιαία γραμμή, μία κοινή αντιμετώπιση των φθορών των βιβλίων και των χαρτών υλικών, με αποτέλεσμα να μην κάνει ο καθένας του "κεφαλιού του", να μην αυτοσχεδιάζει, να μην συναγωνίζεται το χρόνο στη φθορά και την καταστροφή του υλικού (που και αυτό παρατηρείται στη χώρα μας), να υπάρξει ένα καθοδηγητικό και επιθεωρητικό όργανο, που θα ελέγχει "το καλώς έχουν" και το "καλώς εγένετο", τουλάχιστον σε ότι αφορά την κρατική-εθνική περιουσία, συμπεριλαμβανομένης και αυτής των Μονών και δη του Αγίου Όρους, των οποίων οι βιβλιοθήκες και τα αρχεία δεν υπάγονται, δυστυχώς, στο Τμήμα Βιβλιοθηκών και Αρχείων του Υπουργείου Παιδείας. Στο γεγονός αυτό οφείλεται και ότι ακολουθείται άλλη πολιτική, εφαρμόζονται άλλες διαδικασίες, υπάρχει άλλος σχεδιασμός και συλλογιστική, όχι πάντοτε θετική και ωφέλιμη, στον τομέα συντήρησης και αποκατάστασης βιβλίων και αρχειακού υλικού.

Σημαντικότερος ομιλητής υπήρξε ο υπεύθυνος του τμήματος Conservation της Εθνικής Βιβλιοθήκης του Quebec του Καναδά R. Thouin, ο οποίος παρουσίασε ένα πρόγραμμα, ένα σχεδιασμό άμεσης επέμβασης σε περιπτώσεις καταστροφών στις βιβλιοθήκες και τα αρχεία και επεσήμανε την ανάγκη συνεργασίας των υπευθύνων με διάφορους φορείς καθώς και την ανάγκη εκπαίδευσης των υπαλλήλων στην εφαρμογή του προτεινομένου σχεδιασμού, τον οποίο συμπλήρωσε ένας από τους υπεύθυνους του Γαλλικού Κέντρου Συντήρησης και Αποκατάστασης Βιβλίων, αρχειακού υλικού και του προγράμματος PAC, ο P. Vallas.

Ακολούθησε η παρουσίαση και η έκθεση εμπειριών των διαφόρων υπευθύνων βιβλιοθηκών και αρχείων, οι οποίες ερμήνευσαν τις επιπτώσεις έλλειψης ενός σχεδιασμού αντιμετώπισης των καταστροφών που

οφείλονται κυρίως στις πλημμύρες και τις πυρκαγιές. Εντύπωση προκάλεσε το γεγονός ότι οι περισσότερες καταστροφές οφείλονταν στο σπάσιμο των σωληνώσεων των υδραυλικών εγκαταστάσεων καθώς και του κλιματισμού. Δεδομένου του ψυχρού κλίματος και του γεγονότος ότι παρατηρείται συχνά το φαινόμενο του παγώματος του νερού των σωληνώσεων, κυρίως των του κλιματισμού, πρότειναν οι ειδικοί οι σωληνώσεις να μην είναι χωνευτές στον τοίχο αλλά να είναι εξωτερικές και καλυμμένες με ειδικά περιβλήματα.

Σύμφωνα με τις μαρτυρίες των υπευθύνων, οι ζημιές από τις πλημμύρες καθώς και αυτές που οφείλονται στη χρήση του νερού κατά την πυρόσβεση υπήρξαν μεγάλες, η δε αντιμετώπισή τους έγινε με τον παραδοσιακό τρόπο διάσωσης και στεγνώματος, με όλα τα αρνητικά αποτελέσματα και τις απώλειες. Σε λίγες μόνο περιπτώσεις εφαρμόστηκε η μέθοδος στεγνώματος με τις εγκαταστάσεις της λυοφιλοποίησης (lyophilisation ή vacuum freeze drying). Αλλά και στην περίπτωση της μεθόδου αυτής τα κρούσματα δεν αποφεύχθηκαν, δεδομένου ότι το βιβλίο είναι ένα σύνολο διαφόρων υλικών με ιδιαιτερότητες, (χαρτί, δέρμα, περγαμνή). Τα αρνητικά αποτελέσματα τα έχουμε κυρίως στο δέρμα, το οποίο συστέλλεται κατά 4% όταν είναι νέο και έως 10% όταν είναι παλιό, για τούτο τα δέρματα πρέπει να καλύπτονται με ειδικά πλαστικά πριν τη λυοφιλοποίηση καθώς και να επαλείφονται με ειδικά χημικά, όπως το PEG (polyethylene glycol) κ.ά. Από τα αποτελέσματα της λυοφιλοποίησης συνάγεται ότι θα πρέπει κάποια στιγμή να θυσιάζουμε τα ανώδυνα ή να επεμβαίνουμε στη διάρκεια των κύκλων της λυοφιλοποίησης, η οποία παραμένει και είναι η μόνη ενδεδειγμένη μέθοδος αντιμετώπισης βρεγμένων χαρτών υλικών και βιβλίων, διότι με την μέθοδο αυτή, μάλιστα δε όταν κινηθούμε αμέσως, με την εμφάνιση της καταστροφής από νερό, αποφεύγονται οι κίνδυνοι και οι φθορές βιολογικού χαρακτήρα, που δεν μπορούμε να αποφύγουμε στην αντιμετώπιση με παραδοσιακό τρόπο στεγνώματος. Η μέθοδος της λυοφιλοποίησης εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 1970 στην Ιρλανδία.

Όλοι οι υπεύθυνοι επέμεναν στο ότι, εάν υπήρχε ένας σχεδιασμός λεπτομερής για άμεση επέμβαση, πολλές καταστροφές και φθορές θα είχαν αποφευχθεί. Επισημάνθηκε, επίσης, από τους πυροσβέστες που ήσαν παρόντες στις ημερίδες, ότι πολλά προβλήματα αλλά και φθορές προξένησε, σε πολλές περιπτώσεις, ο πανικός και η άγνοια της προσήκουσας συμπεριφοράς όλων. Στο σημείο αυτό, πρέπει και υποχρεούμαι να σημειώσω το επιβλαβές της χρήσης του νερού στην κατάσβεση των πυρκαγιών μέσα στις βιβλιοθήκες και τα αρχεία. Ούτε οι πυροσβεστές κόνεως ενδεικνύονται στην πυρόσβεση. Σχεδόν σύμπτωσα η Ευρώπη αντιτίθεται με επιχειρήματα στις αγγλοσαξωνικές χώρες, οι οποίες χρησιμοποιούν το νερό, αλλά με ειδικά συστήματα και προφυλάξεις σε συνδυασμό με τη χρήση των εγκαταστάσεων της λυοφιλοποίησης. Το "επιβλαβές"

του νερού είναι ευρύ και άμεσο.

Ενδιαφέρουσα και άκρως ικανοποιητική υπήρξε η παρουσίαση ενός ειδικού μηχανολόγου-μηχανικού, εξειδικευμένου σε θέματα απολύμανσης-αποστείρωσης βιβλιακού και αρχειακού και λοιπού υλικού, χώρων κ.λπ. Παρουσίασε μία εξελιγμένη και βελτιωμένη εγκατάσταση φορητή και μόνιμη (φορητή εντός μικρού πούλμαν, τύπου Vanette) απολύμανσης-αποστείρωσης, η οποία μπορεί να απολυμάνει το υλικό μας, μέσα σε λίγες ώρες, χρησιμοποιώντας είτε Οξείδιο Αιθυλενίου είτε Βρωμιούχο Μεθύλιο. Στο σημείο αυτό, οφείλουμε να σημειώσουμε, ότι το Οξείδιο του Αιθυλενίου παραμένει μέχρι σήμερα, παρά τις επιφυλάξεις ορισμένων ιδιαίτερα στις αγγλοσαξωνικές χώρες (λέγεται, από μη ολοκληρωμένες παρατηρήσεις, ως προς τη χρήση, ότι είναι καρκινογόνο), το μόνο αποτελεσματικό αέριο, για όλα τα υλικά. Παρατηρήθηκε μόνο ότι η περγαμνή καθίσταται μετά την απολύμανση περισσότερο ευπρόσβλητη από τους μικροοργανισμούς. Οι επιπτώσεις, απεναντίας, του βρωμιούχου μεθυλίου είναι περισσότερες: βλάπτει ορισμένες κατηγορίες δερμάτων και χρησιμοποιείται μόνο για απεντομώσεις. Η ιδιομορφία της βελτιωμένης εγκατάστασης έγκειται στο ότι το Οξείδιο του Αιθυλενίου δεν εκτοξεύεται στην ατμόσφαιρα, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της απολύμανσης, αλλά ουδετεροποιείται και μεταβάλλεται σε Polyethylene glycol, και αποταμιεύεται σε ειδικούς κάδους.

Ενδιαφέρουσες υπήρξαν οι παρουσιάσεις ενός ειδικού σεισμολόγου καθηγητή και ειδικών μηχανικών εξειδικευμένων στις αντισεισμικές κατασκευές σε σεισμογενείς περιοχές.

Από όλα τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι, δεδομένου ότι οι φυσικές καταστροφές είναι φαινόμενα καθόλου απίθανα και ανά πάσα στιγμή είναι δυνατό να συμβούν, πρέπει να μην καθυστερούμε το σχεδιασμό ενός προγράμματος άμεσης επέμβασης για την αντιμετώπιση καταστροφών, φυσικών και μη, σε εθνικό επίπεδο, σε συνεργασία με το Κράτος, ως συντονιστή των διαφόρων υπευθύνων (βιβλιοθηκονόμων, αρχειονόμων, εξειδικευμένων συντηρητών βιβλιακού υλικού, αρχιτεκτόνων, μηχανικών, της πυροσβεστικής υπηρεσίας, της αστυνομίας). Στο σχεδιασμό αυτό η κατάλληλη εκπαίδευση των υπαλλήλων και του κοινού θα κατέχει σημαντική θέση, διότι από αυτήν εξαρτώνται πολλά και αποφεύγονται άλλα τόσα. Ο "εφησυχασμός" που χαρακτηρίζει πολλούς από εμάς τους υπεύθυνους, έναντι όλων των πιθανών να συμβούν καταστροφών, είναι ανεργήνευτος και αδικαιολόγητος.

Βασίλειος Πετρίκογλου

Προϊστάμενος Υπηρεσίας συντήρησης
αποκατάστασης βιβλιακού και αρχειακού υλικού της
Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος

ΑΡΧΕΙΑΚΑ ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ

Τί εστί απόσπασις

Πρόκειται για θεσμό "αρχαιότατο" του ελληνικού δημοσίου που σκοπό έχει, κατ' αρχήν, να θεραπεύει πάμπολλες ανάγκες διοικητικές, επιστημονικές και φυσικά προσωπικές. Είναι ένα νομιμοφανές αλισβερίσι μεταξύ κράτους και υπαλλήλων του που ξεκίνησε, υποθέτω, από την ανάγκη της προσωπικής αντιμετώπισης προβλημάτων λειτουργίας των διαφόρων υπηρεσιών και έχει εξελιχθεί σε μια μόνιμη αναπηρία του ελληνικού δημοσίου να δαμάσει τις ορδές των υπαλλήλων που συνωστίζονται χωρίς αντικείμενο στα διάφορα γραφεία των διαφόρων υπηρεσιών, είτε λόγω αναπηρίας πάσης φύσεως είτε λόγω γνωριμιών και κυρίως λόγω απουσίας μάνατζμεντ. Γνωστόν ότι το πιο βασικό πρόβλημα στο ελληνικό δημόσιο σήμερα είναι η έλλειψη μάνατζμεντ.

Υπάρχει όμως και το "οικονομικό". Μία μόνιμη λύση όπως π.χ. η μετάταξη, αγγίζει οπωσδήποτε τον οικονομικό τομέα και σε περιόδους μόνιμης λιτότητας και διαρροή του χρήματος προς άγνωστες υπόγειες κατευθύνσεις πώς να πάρει κανείς τέτοια μεγάλη ευθύνη για μετατάξεις και με ποιά κριτήρια;

Άσε που οι μετατάξεις προσκρούουν σχεδόν πάντοτε σε προσωπικές φιλοδύξεις και απειλούν εξαιρετικά εύθραστες ισορροπίες που έχουν ήδη διαμορφωθεί στις διάφορες υπηρεσίες λόγω προτεραιότητας στο διορισμό ή στη μετάταξη.

Η πρόσφατη εμπειρία με τις αποσπάσεις εκπαιδευτικών στα ΓΑΚ απέδειξε και κάτι ακόμη ότι η απόσπαση είναι άλλος ένας τρόπος καταρράκωσης της ατομικής αξιοπρέπειας και βέβαια της αξιοπιστίας και της ικανότητας του κράτους. Για την ιστορία του πράγματος σημειώνεται ότι με εγκύκλιο του ΥΠΕΠΘ προκηρύχθηκαν, όπως κάθε χρόνο, θέσεις αποσπάσεων εκπαιδευτικών για να επανδρωθεί η μονίμως φυτοζωούσα υπηρεσία των ΓΑΚ. Παρά τα γνωστά χρόνια, και μάλλον σε έξαρση εσχάτως, προβλήματα της υπηρεσίας αυτής, υπέβαλλαν αίτηση για απόσπαση οι περισσότεροι από τους αποσπασμένους των προηγούμενων ετών, προφανώς λόγω ειδικού ενδιαφέροντος και σχετικής εμπειρίας αλλά και σχετικών προσόντων. Και όμως, παρά τη θετική εισήγηση της Εφορείας των ΓΑΚ και παρά την προκήρυξη συγκεκριμένου αριθμού θέσεων για αποσπάσεις, με μια δεσμευτική και πρωτοφανή ενέργειά του το ΚΥΣΔΕ, αγνοώντας και την Εφορεία των ΓΑΚ και την προκήρυξη του ΥΠΕΠΘ και

προτιμώντας την πεφωτισμένη εμβόλιμη υπόδειξη της προσωρινής και πρόσφατα, μόλις τριών μηνών Αναπληρώτριας Δ/ντριας των ΓΑΚ, αποφάσισε ότι ο αριθμός των αποσπασμένων στα ΓΑΚ πρέπει να μειωθεί δραστικά γιατί η υπηρεσία αυτή στεγάζει αργόσχολους, αναξιοπαθούντας και λουφαδόρους εκπαιδευτικούς.

Ω της αφελείας ανθρώπων πάνυ αφελών αν μη τι άλλο!

Γνωρίζει ο υπουργός Εσωτερικών και ο υπουργός Παιδείας επί του προκειμένου ότι χωρίς τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς το ΥΠΕΠΘ, που υπολειτουργεί βέβαια, πρέπει να βάλει λουκέτο. Ως γνωστόν αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί βρίσκονται στα περισσότερα τμήματα του Υπουργείου ακόμη και στο γραφείο Υπουργού όπως επίσης και στο ένδοξο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και στα ΓΑΚ και σε άλλες πολλές υπηρεσίες, προσφέροντας υπηρεσίες που δεν είναι σε θέση να προσφέρουν οι μόνιμοι υπάλληλοι, προκαλώντας μάλιστα σε πάμπολλες περιπτώσεις γι' αυτόν ακριβώς το λόγο κύματα αντιπάθειας και αντιζηλίας.

Ίσως θα ήταν χρήσιμο το πείραμα να μη γίνει ούτε μία απόσπαση για ένα χρόνο στο ΥΠΕΠΘ και στις εξαρτώμενες από αυτό υπηρεσίες. Και μετά να γίνει μία ειλικρινής και σε βάθος μελέτη επί της παραγωγικότητας των υπηρεσιών και δημοσιοποίηση των πορισμάτων. Και να ακολουθήσει δημόσια συγγνώμη.

Επειδή όμως το ΥΠΕΠΘ, αυτό το απρόσωπο τέρας, δεν φημίζεται για ήθος, συγγνώμη δεν θα ζητήσει, δημοσιοποίηση πορισμάτων δεν θα κάνει, μελέτη δεν θα μπορέσει να εκπονήσει, γιατί απλούστατα δεν θα τολμήσει να προβεί σε τέτοια επαναστατική πράξη αποκλεισμού των αποσπάσεων.

Θέλει λεβεντιά η επανάσταση και πρωτίστως θέλει όραμα. Αλλά αν πούμε ότι το ΥΠΕΠΘ έχει όραμα να αυτοκαθαρθεί και να λειτουργήσει κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα, μήπως και την τελευταία στιγμή δεν χάσει ολότελα τον πακτωλό του Δεύτερου Πακέτου Ντελόρ, κάτι που θα ισοδυναμούσε με εθνική προδοσία, τότε είναι σαν να θεωρούμε τους εαυτούς μας αιθεροβάμονες ηλιθίους και κάτι τέτοιο... απέχει της αληθείας.

Οκτώβριος '95
Μαρία Βακαλοπούλου

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

Νίκος Παντελάκης: *Δημόσια Δάνεια. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1995, σελ. 945 (Αναλυτικά Ευρετήρια Ιστορικού Αρχείου ΕΤΕ)*

Στη σειρά των αναλυτικών του ευρετηρίων που εκδίδει από το 1988 το Ιστορικό Αρχείο της ΕΤΕ προσθέτει σήμερα ακόμα έναν τόμο και μάλιστα από τους πιο εντυπωσιακούς. Είχαν προηγηθεί τα "Δάνεια επίνεχτρω χρεογράφων εξοφλημένα" της Νένας Κατζουρού (1988) και η "Απόδοση τίτλων" του Κώστα Τζωρτζόπουλου (1992). Το σύνολο απορρέει από το αναντικατάστατο "Γενικό Ευρετήριο του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τραπέζης" της Ευτυχίας Λιάτα (1980).

Η εμφάνιση του νέου αναλυτικού ευρετηρίου βρίσκει τους πάντες ευχαριστημένους. Τους ιστορικούς αφού έχουν στα χέρια τους ένα συγκροτημένο εργαλείο για τον μηχανισμό των δανείων, τους αρχειονόμους αφού στη βιβλιογραφία τους προστίθεται ένας ακόμα τίτλος αναφοράς, την Εθνική Τράπεζα που μπορεί να δίνει ωραία βιβλία, την Αρχαική Εταιρεία αφού ο τόμος υπογράφεται από ένα ενεργό μέλος της.

Ο ογκώδης τόμος των 950 περίπου σελίδων, περιλαμβάνει εκτός από το εκδοτικό σημείωμα που υπογράφει η κ. Γιολάντα Χατζή και Εισαγωγή (σελ.17-23) με την οποία παρουσιάζεται η αρχειακή υπο-σειρά "Δημόσια Δάνεια" μέσα στα πλαίσια της σειράς Χ "Δάνεια" του Αρχείου της Εθνικής Τραπέζης. Στην εισαγωγή αναλύεται λεπτομερειακά η δομή των φακέλων και δίνονται πολλά στοιχεία για τη σύνθεση του περιεχομένου. Επιπλέον αναφέρονται οι σχετικές αιτιολογίες και πολύ σωστά εκ μέρους του συντάκτη οι συμπληρωματικές πηγές (χωρίς πολλές λεπτομέρειες για τις πηγές εκτός αρχείων Τραπέζης). Ένα μεγάλο κεφάλαιο (σελ.23-37)

αναφέρεται στη φύση και το μηχανισμό (τρόποι και όροι έκδοσης) των δανείων ενώ ένα άλλο (σελ.41-60) στο ιστορικό των δανείων από το 1862 έως το 1932. Ακολουθούν συγκεντρωτικοί πίνακες (σελ.82-100) όπου για τα δάνεια από το 1848 έως το 1929 δίνονται συνοπτικά στοιχεία για το ονομαστικό κεφάλαιο, τους τρόπους δανεισμού, τους τόκους, τη διάρκεια. Ακολουθεί το καθαυτό αναλυτικό ευρετήριο (σελ.114-902), στο οποίο αναλύονται ως προς το περιεχόμενό τους οι 189 φάκελοι της υποσειράς. Στην ανάλυση δίνονται τα εξής στοιχεία τίτλος του φακέλου, του υποφακέλου, το είδος του εγγράφου (επιστολή, διαβιβαστικό, έκθεση, σύμβαση, λογαριασμοί,

πρόγραμμα έκδοσης, σημείωμα, φυλλάδιο έκδοσης, κ.ά.), η γλώσσα στην οποία είναι γραμμένο, η ημερομηνία του, ο τόπος έκδοσης και ο παραλήπτης του. Τα έγγραφα είναι αριθμημένα με αύξοντα αριθμό στο εσωτερικό κάθε φακέλου.

Το ευρετήριο, αν και θα υποβάλει τη συζήτηση της επιλογής μεταξύ αναλυτικού και συνοπτικού ευρετηρίου (στην πρώτη περίπτωση χρειάστηκαν 800 περίπου σελίδες για να περιγραφεί το περιεχόμενο 189 φακέλων) επιβάλλεται με τον όγκο των πληροφοριών του, κυρίως σε ό,τι αφορά τα ονόματα των συντακτών και παραληπτών των τεκμηρίων του, τόσο πολλά που δεν επέτρεψαν την αναμενόμενη σύνταξη ενός πίνακα στο τέλος του τόμου. Αποτελεί ωστόσο κάτι περισσότερο από ένα ευρετήριο και προσομοιάζει με μια πραγματεία

Ν. Ε. Καρατιδάκης

Βασιλική Χατζηγεωργίου: *Οδηγός προληπτικής συντήρησης φωτογραφικών αρχείων και συλλογών. Εταιρεία Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου, Αθήνα 1995, σελ.79*

Κυκλοφόρησε σε μία καλαίσθητη έκδοση που επιχορηγήθηκε από το υπουργείο Πολιτισμού και διατίθεται από το ΕΛΙΑ, το πρώτο εγχειρίδιο σε ελληνική γλώσσα για τη συντήρηση και διάσωση του φωτογραφικού υλικού αρχείων και συλλογών. Η συγγραφέας του, Βασιλική Χατζηγεωργίου, χημικός και συντηρήτρια έργων τέχνης, μας δίνει μ' έναν σύντομο, απλό και κατανοητό τρόπο, πληροφορίες και πρακτικές οδηγίες για την προληπτική συντήρηση και τη σωστή διαφύλαξη των φωτογραφιών, λαμβάνοντας υπόψη την ελληνική πραγματικότητα, τις δυνατότητες και τα μέσα που

διαθέτουν τα φωτογραφικά αρχεία και οι συλλογές στη χώρα μας, που είναι αλήθεια ότι υστερούν, συγκρινόμενα με τις ευρωπαϊκές και αμερικανικές συνθήκες και προδιαγραφές.

Ο Οδηγός περιλαμβάνει πέντε κεφάλαια που διαπραγματεύονται τα παρακάτω θέματα:

- 1) Τυπολογία του φωτογραφικού υλικού
- 2) Αίτια φθορών των φωτογραφιών
- 3) Προληπτική συντήρηση
- 4) Προληπτική συντήρηση στα φωτογραφικά αρχεία και συλλογές
- 5) Συνθήκες ορθής διαφύλαξης
- 6) Λειτουργία των αρχείων και της συλλογής.

Στο τέλος παρατίθεται μία χρήσιμη ξενόγλωσση βιβλιογραφία με δέκα τρεις (13) ενδεικτικούς τίτλους βασικών εγχειριδίων για επιπλέον πληροφόρηση και μελέτη. Στα παραρτήματα του βιβλίου υπάρχει κατάλογος με διευθύνσεις Κέντρων Πληροφόρησης (ερευνητικά κέντρα, εργαστήρια, οργανισμοί και διεθνείς οργανώσεις), κατάλογος με ονόματα

και διευθύνσεις προμηθευτών προϊόντων συντήρησης, συστημάτων φύλαξης, χαρτών και φωτογραφικών εργαστηρίων καθώς και ένα υπόδειγμα δελτίου καταγραφής του υλικού.

Το κείμενο του εγχειριδίου συνοδεύεται από πολλούς πίνακες και εικονογράφηση, που βοηθούν στη συστηματικοποίηση και αφομοίωση της

γνώσης και ενημέρωσης που παρέχεται. Με δυο λόγια, ο σύντομος και πρακτικός αυτός οδηγός για τη συντήρηση, φύλαξη και χρήση του φωτογραφικού υλικού πρέπει να γίνει κτήμα και σημείο αναφοράς κάθε αρχειογράφου και κάθε υπεύθυνου φωτογραφικού αρχείου.

Χριστίνα Βάρδα

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΛΕ Καινούργιες προσκτήσεις

Περιοδικά

1. *Bibliothek & Archiefgids*, Uitgegeven door de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatiewezen, 1995/1, 1995/2, 1995/3, 1995/4.

2. *La Gazette des Archives*, Revue trimestrielle de l'Association des Archivistes Français, No 168 1er trimestre 1995, No 169 2e trimestre 1995.

3. *Lligall*, Revista Catalana d'Arxivística, No 9, 1995.

4. *Der Archivar*, Mitteilungsblatt für deutsches Archivwesen, No 2 Μάιος 1995, No 3 Ιούλιος 1995.

5. *KITANOMARU*, The Journal of the National Archives of Japan, No 27 Μάρτιος 1995.

6. *Annual Report of the National Archives of Japan, 1994* (No 24).

7. C.I.A., *Janus*, Revue Archivistique, 1994.2.

8. Conseil International des Archives, *Archivum*, Archival Legislation 1981-1994, Albania-Kenya, Παρίσι 1995.

9. *ATLANZ*, International Institute for Archival Science, No 5 MARIBOR 1995.

10. *A.N., A.N.A.I.-NOTIZIE*, Associazione Nazionale Archivistica Italiana, anno II-No 2 Ιούλιος 1995.

11. *Nederlands Archievenblad*, 1995/1, 1995/2, 1995/3.

12. The Royal Commission on Historical Manuscripts, *Annual Review* Λονδίνο 1994-1995.

Βιβλία

1. Archivio di Stato di Roma, *"Scuola di Archivistica Paleografia e Diplomatica"*, Ρώμη 1991.

2. Archivio di Stato di Roma, *L'Archivio e la ricerca*, Ρώμη 1986.

3. Banca d'Italia, *Guida all'Archivio Storico*, Ρώμη 1993.

4. Banca d'Italia, Amministrazione Centrale Archivio Storico Schede, *Manuel Operativo*, Ρώμη.

5. Fazio Antonio, Romano Sergio, *La Banca d'Italia 100 anni, 1893-1993*, Ρώμη 1993.

6. Fazio Antonio, Romano Sergio, *The Bank of Italy 100 years, 1893-1993*, Ρώμη 1993.

7. Banca d'Italia, Amministrazione Centrale Archivio Storico Schede, CD-ROM, Ρώμη 1993.

8. Conseil International des Archives, *ISAD(G) Normes Generales et Internationales de Description Archivistique*, Ottawa 1994.

9. Conseil International des Archives, *ISAAR(CPF) International Standard Archival Authority Record for Corporates Bodies, Persons and Families*, Ottawa 1994.

10. Colloque de Nîmes, *Le papier permanent*, Cooperation pour le livre en Languedoc-Roussillon 1992.

11. Direction des Archives de France, *La pratique archivistique française*, Archives Nationales 1993.

12. Conseil International des Archives, Preliminary Program of the XIII International Congress on Archives, 2-7 September 1996.

13. Cercle Genealogique de Languedoc, *Genealogie et Histoire Familiale*, Montpellier 1994.

14. Thierry Hentsch, *L'Orient imaginaire, la vision politique occidentale de l'est mediterraneen*, Παρίσι 1988.

15. Stouls, *Catalogue, conservation, restauration, archivage*, Παρίσι 1994.

16. Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού, *Εικοσαετία 1981-1991*, Αθήνα 1992.

17. Μαρία Κολαξή, *Δαιμόνια νεοασσός* Σελήνη, Αθήνα 1995.

Τα βιβλία που κατά καιρούς λαμβάνει η Ελληνική Αρχαική Εταιρεία είναι στη διάθεση των μελών της στο Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας, τις ώρες που λειτουργεί το αναγνωστήριο (9.00-14.00).

Υπεύθυνη για τη βιβλιοθήκη είναι η συνάδελφος Αντζελα Τζίτζικου, τηλ. 77-85-186, 77-13-412.